

Yrkande

S, V, MP

Reviderat 2023-03-17

2.1.12

Yrkande angående – Underlag för kompletterande budget februari 2023

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Hemställan från Renova miljö AB om en höjning av lånetaket till 1 800 mnkr år 2023 beviljas.
2. Uppdraget i Göteborgs stads budget 2023 om att Socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med *stadsfastighetsnämnden* uppdatera rutiner och arbetssätt i syfte att fler våldsutsatta ska erbjudas långsiktigt boende, ändras till att Socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med *exploateringsnämnden* uppdatera rutiner och arbetssätt i syfte att fler våldsutsatta ska erbjudas långsiktigt boende.

De generella statsbidragen har ökat med 237 mnkr. Dessa medel är inte budgeterade, men intäktsförs kommuncentralt och kan därmed användas för att förstärka verksamheten under året. 133,8 mnkr fördelas enligt nedan, resterande medel återstår i beredskap sett till de stora riskerna i det ekonomiska läget:

3. Förskolenämnden tilldelas höjt kommunbidrag på 60 000 tkr för 2023 och framåt.
4. Utbildningsnämnden tilldelas höjt kommunbidrag på 18 000 tkr för 2023 avseende kostnader med anledningen av utbyggnaden av Polhems gymnasium.
5. Utbildningsnämnden tilldelas höjt kommunbidrag på 5 000 tkr för 2023 och framåt för gymnasiesärskolan.
6. Kulturnämnden tilldelas höjt kommunbidrag på 15 000 tkr för 2023 och framåt.
7. Stadsfastighetsnämnden tilldelas 5 000 tkr för 2023 tkr för trygghetsåtgärder rörande välfärdslokaler.
8. Nämnden för Arbetsmarknad och Vuxenutbildning tilldelas höjt kommunbidrag på 3 500 tkr för 2023, 2024 och 2025, för projekt som riktas till unga arbetslösa.
9. Socialnämnd centrums tilldelas höjt kommunbidrag på 6 000 tkr för 2023.
10. Kommunstyrelsen får i uppdrag att samordna och stödja socialnämnderna, Nämnden för Demokrati och medborgarservice, Nämnden för Arbetsmarknad och Vuxenutbildning, Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden i arbetet mot desinformation om socialtjänsten. För detta tilldelas kommunstyrelsens 800 tkr i höjt kommunbidrag för 2023 och framåt.
11. Miljö- och klimatnämnden tilldelas 2 500 tkr för 2023, för kompensation av tidigare kommunfullmäktigebeslut gällande tillsynstaxa för bland annat tobaksförsäljning.
12. Miljö- och klimatnämnden tilldelas 5 000 tkr för 2023, för att finansiera det utökade uppdraget med stadens miljö- och klimatprogram.
13. Stadsmiljönämndens kommunbidrag för 2023 och framåt minskas med 4 000 tkr och Stadsbyggnadsnämndens kommunbidrag ökas med motsvarande, för att ansvaret för bildande av naturreservat har bytt nämnd enligt tidigare kommunfullmäktigebeslut.

14. Nämnden för funktionsstöd tilldelas 8 000 tkr för 2023 med ändamålet att stärka insatserna och utöka stödet till barn och unga med funktionsnedsättning och deras familjer.
15. Socialnämnderna tilldelas totalt 5 000 tkr för 2023 för att fördela extra föreningsbidrag till det lokala föreningslivet, för detta ändamål fördelas enligt fritids- och kulturkriteriet i resursfördelningsmodellen, 1 000 tkr till socialnämnden centrum, 1 350 tkr till socialnämnden Hisingen, 1 650 tkr till socialnämnden Nordost och 1 000 tkr till socialnämnden Sydväst.
16. Idrotts- och föreningsnämnden uppdras att fortsatt och i enlighet med fullmäktiges budgetbeslut 2022-11-24 enbart bedriva gymverksamhet i helt egen regi.

I kommunstyrelsen:

1. Samordningsförbundets begäran om utökad bidrag med 1 150 tkr år 2023 beviljas.
2. Minskningarna av kommunbidrag enligt finansieringsprincipen rörande socialnämnderna skjuts upp till kommande uppföljning och kompletterande budgetbeslut.
3. Minskningen av kommunbidrag enligt finansieringsprincipen rörande nämnden för funktionsstöds skjuts upp till kommande uppföljning och kompletterande budgetbeslut.
4. I övrigt bifalles stadsledningskontorets förslag till beslut.

Yrkandet

Sverige befinner sig i en ekonomiskt allvarlig situation. De ökade kostnaderna och den skenande inflationen drabbar både göteborgare och de kommunala verksamheterna. Regeringens underlåtenhet att stödja kommuner och regioner i detta svåra ekonomiska läge står i skarp kontrast till den förra regeringens hantering av den kris som uppstod i den globala pandemin. Då skyddades välfärden genom stora statsbidrag, vilket denna gång i det närmaste uteblir. Konsekvensen blir en statlig underfinansiering av kommunens lagenliga åtaganden och ett Göteborg där nödvändiga behov måste stå tillbaka för framtvingade besparingar. Kommunstyrelsens uppgift blir att så långt som det är möjligt skydda välfärden och de viktiga kommunala uppgifterna, samtidigt som vi måste förbereda för att det kan bli ännu svårare ekonomiska tider.

Det rödgröna styret har i budget för 2023 gjort en historiskt stor uppräknings på alla verksamheter, men i dagens läge med enorma kostnadsökningar är inte det tillräckligt för att helt freda verksamheter från att behöva göra anpassningar. Alla verksamheter har ett ansvar att vara varsamma om våra gemensamma medel. En del nämnder har dock drabbats oproportionerligt hårt och styret gör således några justeringar i budgeten, utöver de kommuncentrala medel som redan förberetts för utdelning. Detta görs för att undvika kraftiga nedskärningar i välfärden. Justeringarna som görs i denna kompletteringsbudget kan innebära både engångsjusteringar för 2023 och även nivåhöjningar som ska gälla vidare. Oavsett ambition så får detta ställas till hänsyn till det ekonomiska läget och därför kan inriktningar behöva ändras i kommande ordinarie budgetprocess.

Förskolenämnden har sedan den förra mandatperioden haft en särskilt svår ekonomisk situation. Minskande barnkullar, högre lokalkostnader och matpriser har inte gjort förutsättningarna enklare. För att förbättra situationen så höjs nivån på kommunbidraget. Inriktningen är att dessa medel ska vara varaktiga även i budget 2024 och framåt, för att

därmed kunna användas till att långsiktigt bemanna stadens förskolor. Kulturnämnden har under föregående år fått uppdrag av fullmäktige som nämnden inte fått full finansiering för. För att i större mån säkra det fria kulturlivet och inköp av nya böcker till biblioteken väljer vi att höja nivån på kommunbidraget. Vår ambition är att denna nivå ska vara varaktig över tid vilket är en viktig åtgärd, inte minst för våra barn.

Utbildningsnämnden har fått en ökad kostnad för utbyggnaden av Polhemsgymnasiet som är viktig för att upprätthålla kvaliteten i den kommunala gymnasieskolans utbud och kunna omhänderta det utbildningsbehov som finns. Denna kostnad kommer minska alltmer och försvinna i takt med att gymnasiet tas i fullt bruk om tre år.

Utbildningsnämnden har inte fått kompensation för denna kostnad vilket åtgärdas nu. Nämnden har också fått ökade kostnader för gymnasiesärskolan. Kostnaderna är högre än vad som kompenseras i denna kompletteringsbudget, men denna höjning av kommunbidraget har inriktningen att vara varaktigt.

Lokalkostnader har gått upp för alla verksamheter till följd av energikrisen och de allmänna prisökningarna i samhället. Med en annan statlig styrning av elprisstöd hade denna kostnadsökning kunnat hanteras på ett bättre sätt. Eftersom regeringen valt att utforma ett elprisstöd som både försenats och som aktivt missgynnar större kommuner, finns en risk att dessa tillkommande medel innebär fördröjning av tidskritiska trygghetsåtgärder i Göteborg. Det ser vi som olyckligt eftersom många anställda vittnar om hot i sin yrkesutövning i kombination med otrygghet vid eller i närheten av arbetsplatsen. För att undvika detta avsätter vi särskilda medel för vissa trygghetshöjande insatser. Det kan vara säkerhetsdörrar, säkerhetsglas men kan även innebära åtgärder som belysningen, klottersanering, städning, se över buskage och vegetation eller andra åtgärder som hyresgästerna bedömer motiverade och som genom denna avsättning inte blir hyreshöjande.

För att kunna långsiktigt samordna och stödja nämnderna i arbetet mot desinformation och missförstånd om socialtjänsten och därmed minska hoten mot socialsekreterare och andra yrkesgrupper får kommunstyrelsen extra medel, som kommer vara varaktiga även framåt.

Socialnämnd Centrum får en förstärkning för ökade kostnader. Med anledning av förändrade förutsättningar och behov i myndighetsutövande gällande barn och unga ser vi ett behov av mer resurser än ursprungligen budgeterat. Vi tar i detta tillägg höjd för det osäkra prognosläget, men höjningen av kommunbidraget har inriktningen att vara varaktigt.

Miljö- och klimatnämnden får kompensation för kommunfullmäktiges beslut att skattefinansiera delar av taxan för tillsyn av försäljning av tobak och liknande produkter samt finansiera uppdraget att leda arbetet med stadens miljö- och klimatprogram.

Göteborgs föreningsliv är synnerligen drabbat av de ökade kostnader som den skenande inflationen bidragit till. Kostnader, hyror och behovet av våra föreningsars arbete är alla högre än under ett vanligt år. Därför tilldelas socialnämnderna extra medel för utökade föreningsbidrag för år 2023. Föreningar som samverkar med socialnämnderna gör ett viktigt socialt arbete i närområdet vilket är särskilt viktigt under en ekonomisk kris med risk för hög arbetslöshet. För att stötta unga arbetslösa tilldelas extra medel till Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning. Givet att nämnden finner det lämpligt kan

medlen användas för att fortsatt finansiera, helt eller delvis, Svenska fotbollsförbundets arbetsmarknadsprojekt Reboot varaktigt för åren 2023, 2024 och 2025, det vill säga under maximalt 3 år.

Vi ser med anledning av den ökade pressen på hushållen ett större behov av stöd till barn och unga med funktionsnedsättning och deras familjer. Därför ger vi för 2023 extra medel till Nämnden för Funktionsstöd för insatser som exempelvis helgaktiviteter, lovaktiviteter och läger.

Samordningsförbundet Göteborg (Finsam) ansvarar för rehabilitering av personer i behov av särskilt stöd för att komma i arbete. Samordningsförbundet delfinansieras av fyra parter varav Göteborgs stad är en. Verksamheten har under åren visat på ett mycket gott resultat. Finsam har inkommit med en begäran om utökade medel som ryms inom budgeterad ram.

Räddningstjänsten är ytterligare en verksamhet som har en särskilt svår ekonomisk situation. Räddningstjänsten är dock ett kommunalförbund som Göteborg inte ensamt ansvarar över. Därför tas inga beslut gällande räddningstjänsten i denna kompletteringsbudget, utan vi väljer att avvakta styrelsens och medlemssamrådets arbete. Det rödgröna styret bevakar frågan och återkommer i nästkommande kompletteringsbudget om det skulle behövas.

Med hänsyn till det osäkra ekonomiska läget avvaktar vi med att omfördela medel som kan motsvaras av ansökningar till vissa statsbidrag eller minskade åtaganden för att säkra stabiliteten i våra verksamheters försörjning. Det rödgröna styret kommer att bevaka hur ansökningsprocesserna för statliga medel och minskade åtaganden utvecklar sig och återkommer till frågan i kommande kompletteringsbudget. Det är dock viktigt att nämnderna är vaksamma eftersom denna justering kommer inträffa i nästkommande kompletteringsbudget givet att statsbidragen eller de minskade åtaganden bekräftas.



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-02-13

Diarienummer 0216/23

Handläggare

Peter Hermansson, Charlotte Rasmussen

Telefon: 031-368 00 19, 031-368 01 45

E-post: peter.hermansson@stadshuset.goteborg.se

charlotte.rasmussen@stadshuset.goteborg.se

Underlag för kompletterande budget februari 2023

Stadsledningskontoret överlämnar utan eget ställningstagande samordningsförbundets begäran om utökat bidrag med 1 150 tkr år 2023 till kommunstyrelsen för beslut.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Hemställan från Renova miljö AB om en höjning av lånetaket till 1 800 mnkr år 2023 beviljas.
2. Nämnden för funktionsstöds kommunbidrag minskas med 11 000 tkr utifrån justeringar enligt finansieringsprincipen.

I kommunstyrelsen:

1. Utbildningsnämnden tilldelas 100 tkr från den kommuncentrala potten beredskap utökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende nationella minoritetsspråk inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.
2. Socialnämnderna tilldelas 8 200 tkr från den kommuncentrala potten beredskap utökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna med följande fördelning; socialnämnd Centrum 1 580 tkr, socialnämnd Hisingen 2 210 tkr, socialnämnd Nordost 3 070 tkr, socialnämnd Sydväst 1 340 tkr, godkänns.
3. Förskolenämnden tilldelas 400 tkr från den kommuncentrala potten beredskap utökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende skolor med konfessionell inriktning.
4. Socialnämndernas kommunbidrag minskas utifrån justeringar enligt finansieringsprincipen avseende föräldraskapsstöd med totalt 11 200 tkr enligt följande fördelning, socialnämnd Centrum -1 800 tkr, socialnämnd Hisingen -3 060 tkr, socialnämnd Nordost -4 480 tkr, socialnämnd Sydväst -1 860 tkr.
5. Tillkommande medel enligt finansieringsprincipen avseende kommuner mot brott avsätts i en kommuncentral pott som kan avropas av kommunstyrelsen. 6,1 mnkr tas från den kommuncentrala potten beredskap utökade kostnader enligt finansieringsprincipen.
6. Socialnämnderna tilldelas 600 tkr från den kommuncentrala potten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende barnets bästa när vård enligt LVU upphör med följande fördelning socialnämnd Centrum 90 tkr, socialnämnd Hisingen 170 tkr, socialnämnd Nordost 240 tkr, socialnämnd Sydväst 100 tkr, godkänns.

7. Utbildningsnämnden tilldelas 9 500 tkr från den kommuncentrala potten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende planering etc gymnasial utbildning.
8. Utbildningsnämnden tilldelas 1 400 tkr från den kommuncentrala potten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende ämnesbetyg implementering.
9. Förskolenämnden tilldelas 2 300 tkr i utökat kommunbidrag från den kommuncentrala posten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende deltagande i förskola.
10. Grundskolenämnden tilldelas 1 700 tkr i utökat kommunbidrag från den kommuncentrala posten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende allsidig social sammansättning.
11. Grundskolenämnden tilldelas 16 500 tkr i utökat kommunbidrag från den kommuncentrala posten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende extra studietid och utökad lovskola.
12. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning tilldelas 3 400 tkr i utökat kommunbidrag från den kommuncentrala posten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende validering nationell struktur.
13. Stadsledningskontorets förslag till fördelning av kommuncentralt avsatta medel för stärkt klimatanpassning om totalt 9 mnkr där tilldelning föreslås med 7 mnkr till exploateringsnämnden, 0,5 mnkr till stadsmiljönämnden, 0,9 mnkr till stadsbyggnadsnämnden, samt 0,6 mnkr till kommunstyrelsen/stadsledningskontoret, godkänns.
14. Stadsledningskontorets får i uppdrag att prioritera och fördela de kommuncentralt avsatta medlen för krisberedskap, civilt försvar och förmågehöjande åtgärder i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget för 2023 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2023 ska besluta om kompletteringsbudget. Vidare ges kommunstyrelsen delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

I samband med kommunstyrelsens beslut 2023-02-08 dnr 0485/22 i ärendet *Struktur och tidplan för uppföljning 2023*, beslutades att kompletteringsbudgetar för 2023 ska hanteras i kommunstyrelsen under februari månad och i samband med uppföljningsrapporterna samt att frågor av principiell beskaffenhet inom ramen för kompletteringsbudgetarna ska beslutas av kommunfullmäktige. Vidare gavs stadsledningskontoret i uppdrag att bereda underlag för beslut av kompletteringsbudgetar.

Stadsledningskontoret lämnar i detta tjänsteutlåtande en redogörelse över de framställningar och förändrade förutsättningar som inkommit/uppstått efter fullmäktiges ordinarie budgetbeslut. I huvudsak berör ärendet förändrade förutsättningar med anledning av att riksdagen fattade beslut om budget på nationell nivå i december 2022.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet behandlar ett antal olika frågor av ekonomisk karaktär. De ekonomiska konsekvenserna av varje del i ärendet beskrivs kopplat till varje enskild fråga.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter utifrån dessa dimensioner.

Bilaga

Sveriges Kommuner och Regioners Cirkulär om budgetpropositionen 2023

Ärendet

Stadsledningskontoret gavs i samband med kommunstyrelsens beslut 2023-02-08 (0485/22) i ärendet *Struktur och tidplan för uppföljning 2023*, i uppdrag att bereda underlag för beslut av kompletteringsbudgetar i februari samt i samband med uppföljningsrapporterna. I detta tjänsteutlåtande lämnar stadsledningskontoret underlag för beslut om den första kompletteringsbudgeten år 2023.

Beskrivning av ärendet

I kommunfullmäktiges beslutade budget för 2023 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2023 ska besluta om kompletteringsbudget. Vidare framgår att kommunstyrelsen ges delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

I samband med kommunstyrelsens beslut i ärendet *Struktur och tidplan för uppföljning 2023*, KS 20230208 (0485/22), beslutades att kompletteringsbudgetar för 2023 ska hanteras i kommunstyrelsen under februari månad och i samband med uppföljningsrapporterna samt att frågor av principiell beskaffenhet inom ramen för kompletteringsbudgetarna ska beslutas av kommunfullmäktige. Vidare gavs stadsledningskontoret i uppdrag att bereda underlag för beslut av kompletteringsbudgetar.

Stadsledningskontoret lämnar i detta tjänsteutlåtande en redogörelse över de framställningar och förändrade förutsättningar som inkommit/uppstått efter fullmäktiges ordinarie budgetbeslut. I huvudsak berör ärendet förändrade förutsättningar med anledning av att riksdagen fattade beslut om budget på nationell nivå i december 2022. Därutöver innehåller ärendet förslag till hantering av några av de kommuncentrala budgetposterna för särskilda ändamål. Stadsledningskontoret gör i underlaget en beskrivning av respektive sakfråga som, beroende på dess karaktär, i vissa fall endast är en mycket summarisk beskrivning och nominering av frågan.

Förändringar av de ekonomiska förutsättningarna med anledning av riksdagens budgetbeslut för 2023

I december fattade riksdagen beslut om budget för 2023. Budgeten innehåller förändringar avseende både de riktade och de generella statsbidrag som i olika utsträckning får påverkan på de ekonomiska förutsättningarna för staden.

Generella statsbidrag

De generella statsbidragen utökas genom en förstärkning till kommunsektorn på 4 200 mnkr. Förstärkningen innebär för Göteborg ett ovillkorat tillskott på 237 mnkr i förhållande till vad som inarbetats i kommunfullmäktiges budget för 2023. I enlighet med stadens hanteringsordning för generella statsbidrag så kommer medlen att intäktsföras kommuncentralt.

Riktade statsbidrag

Budgeten innehåller ett flertal förändringar inom de riktade statsbidragen. Bland annat tillförs kommunerna 685 mnkr år 2023 i en satsning på läromedel. Från och med år 2024 aviseras 555 mnkr årligen. Det går i nuläget inte att säga med säkerhet hur stor andel av statsbidraget som kommer tillföras Göteborg.

Stadsledningskontoret lämnar ingen komplett redogörelse över förändringarna inom de riktade statsbidragen i detta tjänsteutlåtande. Dock bifogas Sveriges kommuner och regioners cirkulär om budgetpropositionen som innehåller en beskrivning av flera av de beslutade och aviserade förändringarna. I enlighet med stadens hanteringsordning förutsätter Stadsledningskontoret att nya, förändrade eller borttagna riktade statsbidrag hanteras av berörd nämnd.

Förändringar enligt finansieringsprincipen

Utöver riktade och generella tillskott så påverkas de ekonomiska förutsättningarna för kommunerna även av ett antal regleringar enligt finansieringsprincipen där det kommunala kostnadsansvaret förändras. Justeringarna innebär i vissa fall att kommunerna tillförs medel utifrån beslut som ökar kommunernas kostnader och i vissa fall att medel dras bort från anslaget utifrån beslut som minskar kommunernas kostnader. Justeringarna påverkar det generella anslaget till kommunen och redovisas i likhet med övriga generella statsbidrag kommuncentralt. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har sedan att värdera eventuella justeringar av kommunbidrag för de nämnder vars kostnader påverkas av justeringarna.

I de budgetförutsättningar som överlämnades till kommunstyrelsen i maj (KS 2022-05-18 § 456) redogjorde stadsledningskontoret för de då aviserade regleringarna enligt finansieringsprincipen för kommande år. Riksdagens budgetbeslut i december innebär både att ett antal nya regleringar tillkommer och att några av de tidigare aviserade justeringar flyttas fram i tiden eller tas bort. Bland annat tas tidigare aviserade medel för genomförande av skolkostnadsutredningen bort eftersom utredningens förslag om hur öppen redovisning av kostnader och intäkter på skolenhetsnivå inte genomförs. Även tidigare aviserade medel för utökad undervisningstid tas bort från anslaget år 2023 eftersom reformen är framflyttad.

I nedanstående tabell listas de förändringar enligt finansieringsprincipen som påverkar anslaget till kommunerna år 2023. Först listas nya regleringarna som tillkom genom riksdagens budgetbeslut i december. Därefter listas de justeringar som görs av tidigare aviserade förändringar. Längst ner listas sedan tidigare planerade justeringar av anslaget år 2023 som inte påverkats av riksdagens budgetbeslut i december.

Tabellen innehåller endast justeringar som påverkar anslaget år 2023. De aviserade justeringarna som påverkar anslaget först år 2024 och framåt kommer stadsledningskontoret redogöra för i förutsättningar för budget 2024–2026. Beloppen i tabellen avser justeringarnas ekonomiska konsekvenser för Göteborg. Under tabellen lämnar stadsledningskontoret förslag på hantering av respektive justering.

Mnkr Göteborg	2023
Nyttillkomna regleringar i Riksdagens beslutade budget	
Nationella minoritetsspråk inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	0,1
Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna	8,2
Vägar till hållbara vattentjänster	2,5
Justeringar av tidigare aviserade förändringar i Riksdagens beslutade budget	
Skolor med konfessionell inriktning	0,4
Utökad undervisningstid flyttas fram	-12,7
Skolkostnadsutredningens förslag genomförs inte	-3,4
Förstärkning föräldraskapsstöd (tas bort från anslaget och flyttas till utgiftsområde 9)	-11,2
Tidigare aviserade justeringar enligt finansieringsprincipen som ej påverkats av riksdagens budgetbeslut	
Kommuner mot brott	6,1
Fast omsorgskontrakt	38,5
Stärkt rätt till assistans	-11,0
Barnets bästa när vård enligt LVU upphör	0,6
Planering etc gymnasial utbildning	9,5
Ämnesbetyg implementering	1,4
Deltagande i förskola	2,3
Allsidig Social sammansättning	1,7
Extra studietid och utökad lovskola	16,5
Validering nationell struktur	3,4

Stadsledningskontorets förslag till hantering av beslutade justeringar enligt finansieringsprincipen

I de budgetförutsättningar som överlämnades till kommunstyrelsen i maj (KS 2022-05-18 § 456) konstaterade stadsledningskontoret att de då aviserade justeringarna enligt finansieringsprincipen skulle kunna medföra kostnadsökningar hos nämnderna på cirka 100 mnkr år 2023. I kommunfullmäktiges budget inarbetades kompensation till Äldre- samt vård och omsorgsnämnden för *Fast omsorgskontakt inom hemtjänsten (38,5 mnkr)* samt till Socialnämnderna för *Föräldraskapsstödsprogram (11,2 mnkr)*. Därutöver avsattes 50,3 mnkr i kommuncentral beredskapspost för att kunna hantera övriga kostnadsökningar utifrån de aviserade justeringarna.

Nedan lämnar stadsledningskontoret förslag på hantering av var och en av de nu beslutade justeringarna för 2023

Nationella minoritetsspråk inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan:

Stadsledningskontoret föreslår att utbildningsnämndens kommunbidrag utökas med 100 tkr år 2023.

Skyddat boende för våldsutsatta barn och unga:

Stadsledningskontoret föreslår att kommunbidraget till Socialnämnderna utökas med 8 200 tkr år 2023 enligt resursfördelningsmodellen för socialnämnderna.

Socialnämnd Nordost: 3 070 tkr
Socialnämnd Centrum: 1 580 tkr
Socialnämnd Sydväst: 1 340 tkr
Socialnämnd Hisingen: 2 210 tkr

Vägar till hållbara vattentjänster:

Syftar till att ge kommunerna en ökad flexibilitet i bedömningen av behovet av en allmän vattentjänst. Detta att bland annat underlätta bostadsbyggande på landsbygden genom att underlätta för lokala enskilda vatten och avloppsanläggningar. Arbete pågår inom kretslopp och vattennämnden för att ta fram en vattentjänstplan under 2023 i enlighet med nya lagstiftningen och hanteras inom ramen för nämndens taxeekonomi och redan kommuncentralt finansierade skyfallsuppdrag.

Stadsledningskontoret föreslår ingen justering, men konstaterar att en eventuell justering i så fall bör tillfalla kretslopp och vattennämnden eller avsättas kommuncentralt som kostnader för särskilda ändamål för ianspråktagande om ett behov skulle uppstå.

Skolor med konfessionell inriktning:

Stadsledningskontoret föreslår att förskolenämndens kommunbidrag utökas med 400 tkr år 2023.

Utökad undervisningstid och skolkostnadsutredningen:

Justeringen innebär att tidigare avsatta medel för genomförande av skolkostnadsutredningen och för en utökad undervisningstid tas bort år 2023. Eftersom de tidigare aviserade justeringarna avsattes i en kommuncentral beredskapspost och inte inarbetades i nämndernas kommunbidrag föranleder inte förändringarna något behov av justering.

Föräldraskapsstödsprogram:

Riksdagens budget för 2023 innebär att medel för föräldraskapsstöd flyttas från det generella anslaget och istället omvandlas till ett riktat statsbidrag inom ramen för utgiftsområde 9 i statens budget.

I Göteborg tillfördes Socialnämnderna medel för föräldraskapsstöd i kommunfullmäktiges budget för 2023. Eftersom förändringen innebär att de statliga medlen omvandlas till ett riktat statsbidrag föreslår stadsledningskontoret att Socialnämndernas kommunbidrag minskas med 11 200 tkr enligt nedanstående fördelning:

Socialnämnd Nordost: 4 480 tkr
Socialnämnd Centrum: 1 800 tkr
Socialnämnd Sydväst: 1 860 tkr
Socialnämnd Hisingen: 3 060 tkr

Kommuner mot brott:

Förslaget innebär att kommunerna ska ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion. Stadsledningskontoret föreslår att medlen avsätts i en kommuncentral pott som kan avropas av kommunstyrelsen.

Fast omsorgskontakt:

Medlen tillfördes äldre- samt vård och omsorgsnämnden i kommunfullmäktiges budget för 2023.

Stärkt rätt till assistans:

Anslaget till kommunsektorn minskas år 2023 utifrån förslag som innebär ett minskat åtagande för kommunerna och ett ökat åtagande för regionerna inom personlig assistans. Stadsledningskontoret föreslår att kommunbidraget till nämnden för funktionsstöd reduceras med 11 000 tkr år 2023.

Stadsledningskontoret bedömer att den föreslagna minskningen av kommunbidraget till nämnden för funktionsstöd med 11 000 tkr utifrån justeringar enligt finansieringsprincipen bör underställas kommunfullmäktige. Anledningen är att det finns en osäkerhet kring det exakta utfallet av justeringen för Göteborg, då finansieringsprincipen är beräknad generellt för samtliga kommuner. Samtidigt anser stadsledningskontoret att justeringar enligt finansieringsprincipen bör ske mot berörd nämnd.

Barnets bästa när vård enligt LVU upphör:

Stadsledningskontoret föreslår att kommunbidraget till Socialnämnderna utökas med 600 tkr år 2023 enligt resursfördelningsmodellen för socialnämnderna.

Socialnämnd Nordost: 240 tkr

Socialnämnd Centrum: 90 tkr

Socialnämnd Sydväst: 100 tkr

Socialnämnd Hisingen: 170 tkr

Planering etc gymnasial utbildning:

Stadsledningskontoret föreslår att utbildningsnämndens kommunbidrag utökas med 9 500 tkr år 2023.

Ämnesbetyg implementering:

Stadsledningskontoret föreslår utbildningsnämndens kommunbidrag utökas med 1 400 tkr år 2023.

Deltagande i förskola:

Stadsledningskontoret föreslår att förskolenämndens kommunbidrag utökas med 2 300 tkr år 2023.

Allsidig social sammansättning

Stadsledningskontoret föreslår att grundskolenämndens kommunbidrag utökas med 1 700 tkr år 2023.

Extra studietid och utökad lovskola

Stadsledningskontoret föreslår att grundskolenämndens kommunbidrag utökas med 16 500 tkr år 2023.

Validering nationell struktur

Stadsledningskontoret föreslår att nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildnings kommunbidrag utökas med 3 400 tkr år 2023.

Övriga frågor

Fördelning kommuncentrala medel stärkt klimatanpassning

I kommunfullmäktiges budget för 2023 finns kommuncentralt avsatta medel för stärkt klimatanpassning om 10 mnkr. Stadsledningskontoret utgår från att kommunstyrelsen även i år förväntas ta fram ett förslag på fördelning utifrån arbetet med klimatanpassning och var medlen bedöms göra störst nytta. Huvuddelen av de centrala medlen för klimatanpassning 2023 föreslås fördelas till planeringsinsatser för genomförandet av högvattenskyddet, 8,4 mnkr, resterande del avser insatser i samband med framtagande och implementering av klimatanpassningsplanen samt övriga klimatanpassningsrelaterade insatser. Sammantaget föreslås 9,0 mnkr fördelas i detta skedet.

I nuläget bedömer stadsledningskontoret att kvarvarande medel kan komma att åtgå för implementering av klimatanpassningsplanen under hösten 2023 och avses vid behov hanteras inom ramen för kommande kompletteringsbudgetar.

Baserat på de arbete som verksamhetsnomineringarna 2023 och pågående planering avseende klimatanpassningsplanen föreslår stadsledningskontoret en fördelning enligt nedan:

Nämnd	Fördelning	Åtgärd
<i>Exploateringsnämnden</i>	<i>7,0 mnkr</i>	<i>Omkostnader för utredningar, arbetsgrupp samt programstöd.</i>
<i>Stadsmiljönämnden</i>	<i>0,5 mnkr</i>	<i>Personalresurser och utredningar.</i>
<i>Stadsbyggnadsnämnden</i>	<i>0,9 mnkr</i>	<i>Personalresurser och utredningar.</i>
<i>Kommunstyrelsen/stadsledningskontoret</i>	<i>0,6 mnkr</i>	<i>Framtagande och implementering av klimatanpassningsplanen.</i>
Summa	9,0 mnkr	

Krisberedskap och civilt försvar

Göteborgs Stads budget för 2023 innehåller kommuncentralt budgeterade kostnader för särskilda ändamål på 7 mnkr för 2023 avseende förmågehöjande åtgärder inom krisberedskap och civilt försvar. Budgeten innehåller också en kommuncentral post för nämndernas investeringar kopplat till krisberedskap. Det totala investeringsutrymmet för 2023-2025 är 250 mnkr.

Budgethandlingarna ger inte någon särskild inriktning för dessa medel och stadsledningskontoret utgår därför från de övergripande bedömningar som är redovisat i ”Förutsättningar för budget 2023-2025”.

En generell princip att förhålla sig till, som framkom i regeringens proposition 2020/21:30, Totalförsvaret 2021-2025, är att totalförsvarsresurser ska utformas så att de

även kan stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället. Krisberedskapen och det civila försvaret bör därmed ses som ömsesidigt förstärkande.

Stadsledningskontorets föreslår att stadsledningskontoret får i uppdrag att prioritera och fördela de 7 mnkr som är avsatta kommuncentralt för krisberedskap och civilt försvar till relevanta åtgärder inom kommunstyrelsens egen förvaltning eller åtgärder inom stadens verksamheter i övrigt. Stadsledningskontorets bedömning är att en sådan hantering kan skapa en mindre administrativ process och att medlen kan börja nyttjas relativt omgående inom de verksamheterna med störst behov av att få i gång sitt förmågehöjande arbete.

I samband med redovisningen av ärendet ”Göteborgs krisberedskap i ett nytt säkerhetspolitiskt läge”, kommunstyrelsen 2023-01-11, § 26, fick stadsledningskontoret tre uppdrag. Flera av de behov som även lyftes i Förutsättningar för budget 2023-2025 sammanfaller med dessa tre uppdrag. Stadsledningskontoret avser därför att prioritera andra verksamheters analyser, utredningar eller inköp inom ramen för dessa uppdrag i fördelningen av de 7 mnkr. De tre uppdragen till stadsledningskontoret är:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, inom ramen för planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar, ta fram en inriktning och en ansvarsfördelning för skydd av civilbefolkningen i ett krisläge. I uppdraget ingår att ta fram förslag på åtgärder som bedöms vara prioriterade vad gäller skydd av civilbefolkningen och totalförsvarsanläggningar.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med relevanta parter, utreda och kostnadsberäkna hur invånare med lägre inkomster kan stöttas vid inköp av krislåda.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, inom ramen för planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar bevaka, följa upp och till kommunstyrelsen föreslå åtgärder för hur staden samlat ska arbeta med att säkerställa försörjningen av nödvändiga varor och tjänster.

Uppgifter och vidare arbete inom ramen för dessa uppdrag kan vara utredning om reservkraft till samhällsviktiga verksamheter eller utredning investeringsbehov i skyddsrum och andra totalförsvarsanläggningar. Det kan även avse fortsatt arbete med att projektera för trygghetspunkter, inköp av materiel för nödvattenförsörjning och beredskap för offentliga måltider eller utredning om hur invånare med lägre inkomster kan stöttas vid inköp av krislåda.

Genom att stadsledningskontoret får ansvar för att fördela de kommuncentrala medlen kan kontoret hantera dessa medel på motsvarande sätt som det uppdrag kontoret har för att fördela den statliga ersättning som staden erhåller för arbetet med krisberedskap och civilt försvar.

I uppdraget ingår också att ansvara för uppföljning och redovisning av hur dessa medel har använts och om åtgärderna fått den förmågehöjande effekt som är avsedd. Redovisning ska ske inom ramen för stadsledningskontorets ordinarie uppföljning.

Det kommer att finnas motsvarande behov av medel för förmågehöjande åtgärder under kommande år. Stadsledningskontoret återkommer angående detta i förutsättningar för budget.

En viktig skillnad mellan den statliga ersättningen och de budgeterade medlen för särskilda ändamål är att den statliga ersättningen inte får användas till investeringar och inköp av materiel (vissa undantag har funnits för inköp av materiel kopplat till säkerhetsskydd).

I budget för 2023 har även 250 mnkr avsatts för planperioden 2021-2025 för investeringar i åtgärder inom krisberedskap, civilt försvar och förmågehöjande insatser.

Stadsledningskontorets förslag är att fördelningen av dessa medel hanteras i ordinarie ordning där berörda nämnder bereds möjligheten att genom beslut om att hemställa om att få i anspråk det kommuncentrala investeringsutrymmet. Hemställan ska ske i särskilda ärenden eller inom ramen för ordinarie uppföljning. Beslutade hemställningar avses att hanteras inom ramen för kommande kompletteringsbudgetar.

Hemställan från Renova om höjt lånetak

Styrelsen för Renova miljö AB hemställde 2022-10-20 till kommunstyrelsen om en höjning av lånetaket år 2023 till 1 800 mnkr. I kommunfullmäktiges budget fastställdes ett lånetak för bolaget på 1 500 mnkr. Hemställan innebär således en höjning av lånetaket med 300 mnkr. Bolaget skriver att de har ett antal större pågående investeringsprojekt. Bland annat kommer bolaget under året investera i ny rökgasrening som enligt bolagets bedömning kommer uppgå till cirka 350 mnkr. Vidare bedömer bolaget att det behövs en viss marginal med tanke på det osäkra konjunkturläget. Stadsledningskontoret bedömer att en höjning av det bolagsspecifika lånetaket för Renova miljö AB med 300 mnkr ryms inom kommunfullmäktiges lånetak för kommunkoncernens totala externa skuld 2023 på 64,5 mdkr. Stadsledningskontoret föreslår att Renovas hemställan om höjt lånetak beviljas.

Stadsledningskontoret bedömer att hemställan från Renova miljö AB om höjt lånetak bör underställas kommunfullmäktige. Utifrån nuvarande bedömning ryms visserligen höjningen inom lånetaket för kommunkoncernens totala externa skuld på 64,5 mdkr, men det kan samtidigt inte uteslutas att fler bolag kommer framställa om höjt lånetak längre fram under året. Stadsledningskontoret menar därför att det är viktigt att denna såväl som eventuellt kommande framställningar om förhöjt lånetak prövas av kommunfullmäktige.

Samordningsförbundet

Samordningsförbundet Göteborg (Finsam) ansvarar för samordning av rehabiliteringsinsatser i Göteborg. Samverkan sker mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad. Målgrupp för insatserna är personer i åldrarna 16 till 64 år som är i behov av ett samordnat stöd för att nå eller närma sig arbete eller studier. Finsams verksamhet finansieras med en fjärdedel vardera av de samverkande organisationerna. För 2023 uppgår Göteborgs andel av finansieringen till 15 333 tkr.

Samordningsförbundet inkom 2022-12-22 med en begäran till kommunstyrelsen i Göteborg om ytterligare 1 150 tkr för att finansiera en tjänst samt utveckling av projekt Move On för perioden mars till och med december 2023. Anledningen till att Finsam vänder sig till Göteborgs Stad är att hälften av deltagarna i projektet har Göteborgs Stad som arbetsgivare.

Göteborgs Stad har i 2023 års budget avsatt 16 485 tkr för att kunna lämna bidrag till samordningsförbundet. Vid budgetberedningen var det inte känt vad det exakta beloppet för Göteborgs andel skulle bli. Enligt nu kända uppgifter uppgår Göteborgs andel till 15 333 tkr. Finsams begäran ryms således inom det i budgeten avsatta utrymmet. Oavsett detta innebär det en ökad kostnad för Göteborgs Stad om Finsams begäran beviljas.

Projekt Move On riktar sig mot långtidsarbetslösa personer med en arbetsgivare som behöver extra stöd för att klara av att ta steg tillbaka mot på arbetsmarknaden. Move On genomförs under perioden 2020-09-02 till 2023-02-28 och är delfinansierat av Europeiska Socialfonden.

Utvärdering av projektet visar att intäkten för samhället är 110 tkr per deltagare och år i direkt anslutning till projektavslut. Kommunen som myndighet har en marginell intäkt eftersom målgruppen för projekt Move On inte har något stöd från kommunen. För kommunen som arbetsgivare skapas däremot en betydande nytta genom att sjukskriven personal kommer tillbaka till arbetet, alternativt hittar andra vägar framåt i livet. Regionens ekonomiska effekt är klart positiv, 50 tkr per deltagare och år. Orsaken är deltagarnas minskade vårdförbrukning samt en liten positiv skatteeffekt. Även för staten uppstår tydliga positiva ekonomiska effekter, 50 tkr per deltagare och år. Statens intäkt utgörs främst av minskade kostnader för Försäkringskassan på grund av färre antal sjukskrivna i efterläget.

Sett till återbetalningstid för satsad finansiering tar det kommunen omkring 50 månader att jämföra med regionen och staten, där Försäkringskassan är den viktigaste aktören, som har en återbetalningstid på under ett år.

Stadsledningskontoret överlämnar Samordningsförbundets begäran om utökat bidrag med 1 150 tkr till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontorets föreslår i detta ärende att totalt 49,8 mnkr av den kommuncentrala posten *beredskap för ökade kostnader enligt finansieringsprincipen* fördelas till de nämnder som får ökade kostnader med anledning av de justeringar enligt finansieringsprincipen som finns inarbetade i riksdagens beslutade budget. Vidare föreslås att kommunbidraget reduceras med totalt 22,2 mnkr för de nämnder som får minskade kostnader eller alternativt utökade riktade statsbidrag utifrån justeringar i riksdagens budget.

Utöver regleringar enligt finansieringsprincipen innebär riksdagens beslutade budget också att kommunsektorn tillförs 4,2 mdkr i utökade generella statsbidrag år 2023. Förstärkningen innebär för Göteborg ett ovillkorat tillskott på 237 mnkr i förhållande till vad som inarbetats i kommunfullmäktiges budget. I nuläget rekommenderar Stadsledningskontoret kommunstyrelsen att inte föreslå kommunfullmäktige några justeringar av budget 2023 med anledning av detta tillskott. Det ekonomiska läget för 2023 är fortsatt mycket osäkert. Den skatteunderlagsprognos som kom i december 2022 innebar visserligen en något uppreviderad bedömning av skatteunderlagstillväxten 2023, men innebar samtidigt kraftigt begränsade möjligheter att ianspråkta RUR. I delårsrapport mars 2023 kommer stadsledningskontoret presentera en samlad bild över det ekonomiska läget innehållande bland annat ny skatteprognos, ny pensionsprognos samt uppdaterade prognoser från nämnderna.

Vad avser hantering av de kommuncentrala investeringsmedlen för krisberedskap och civilt försvar är fortsatt av vikt att de nämnder som beslutar om att avropa investeringsmedel gör avvägningar om de är i behov av utökade investeringsramar eller om de kan hantera åtgärderna inom befintliga ramar. Detta då nämnderna senaste åren inte upparbetat redan beslutade investeringsutrymmen. I samband med beslut om att fördela investeringsmedel behöver även resonemang föras över de långsiktiga finansieringsmodellerna för de kapitalkostnader och eventuella driftkonsekvenser som följer av investeringarna.

De utökningar av kommunbidrag som stadsledningskontoret föreslår i detta ärende ryms inom de kommuncentralt avsatta medlen för ökade kostnader enligt finansieringsprincipen. Stadsledningskontoret bedömer därför att justeringarna inte är av sådan principiell beskaffenhet att de bör underställas kommunfullmäktige för beslut. Däremot bedömer stadsledningskontoret att den föreslagna minskningen av kommunbidraget till nämnden för funktionsstöd med 11 000 tkr utifrån justeringar enligt finansieringsprincipen bör underställas kommunfullmäktige. Anledningen är att det finns en osäkerhet kring det exakta utfallet av justeringen för Göteborg, då finansieringsprincipen är beräknad generellt för samtliga kommuner. Samtidigt anser stadsledningskontoret att justeringar enligt finansieringsprincipen bör ske mot berörd nämnd.

Stadsledningskontoret bedömer även att hemställan från Renova miljö AB om höjt lånetak bör underställas kommunfullmäktige. Utifrån nuvarande bedömning ryms visserligen höjningen inom lånetaket för kommunkoncernens totala externa skuld på 64,5 mdkr, men det kan samtidigt inte uteslutas att fler bolag kommer framställa om höjt lånetak längre fram under året. Stadsledningskontoret menar därför att det är viktigt att denna såväl som eventuellt kommande framställningar om förhöjt lånetak prövas av kommunfullmäktige.

Magnus Andersson

Eva Hessman

Ekonomidirektör

Stadsdirektör

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 22:40
Diariernr: 22/00508
Handläggare: Jonathan Fransson m.fl.
Ämnesord: Arbetsgivarfrågor; Arbetsmarknad; Digitalisering;
Ekonomi; Kultur och fritid; Miljö; Samhällsplane-
ring; Sjukskrivning och rehabilitering; Skola; Social
omsorg; Trafik och infrastruktur; Äldreomsorg
Avdelning: Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Ekonomisk analys
Extern medver-
kan:
Datum: 2022-11-09
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd
Rubrik: Budgetpropositionen för 2023 samt höständringsbud-
get för 2022
Ersätter:
Bilagor:

Sammanfattning

Den 8 november presenterade regeringen *Budgetpropositionen för 2023* (2022/23:1) och *Höständringsbudget för 2022* (2022/22:3). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2023–2025.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

CIRKULÄR 22:40

Ekonomi: Ekonomi och styrning
Jonathan Fransson m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

Budgetpropositionen för 2023 samt höständringsbudgeten för 2022

Den 8 november presenterade regeringen *Budgetpropositionen för 2023* (2022/23:1) och *Höständringsbudget för 2022* (2022/22:3). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2023–2025. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

Budgetpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2023–2025. Höständringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några av satsningarna:

Sammanfattning:

- 4,2 miljarder kronor i generella statsbidrag till kommunerna. Bidraget ska täcka det stöd på 210 miljoner kronor för riskskatten för kreditinstitut som upphör 2023.
- Subventionering av LVU-placeringar på 484 miljoner kronor förlängs.
- 400 miljoner kronor i riktat statsbidrag för fler speciallärare.
- En satsning på läromedel i skolan om 685 miljoner kronor införs.
- 2 730 miljoner kronor som tidigare riktats till äldreomsorgen tillförs i generellt statsbidrag enbart för år 2024.

Sveriges Kommuner och Regioner

info@skr.se, www.skr.se

Post: 118 82 Stockholm Besök: Hornsgatan 20

Tfn: 08-452 70 00 Org nr: 222000-0315

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Kommunalekonomisk utjämning	6
Barn och utbildning	11
Mottagande av asylsökande och nyanlända	14
Socialtjänstfrågor	15
Arbetsmarknad	18
Digitalisering	20
Infrastruktur, trafik och regional utveckling	20
Folkbildning	22
Kulturskola och folkbibliotek	23
Landsbygdspolitiska insatser	23
Energi	25
Miljö	25
Civilt försvar och krisberedskap	26
Arbetsgivarfrågor	27

Ekonomi

Prognoser och antaganden i budgetpropositionen

Här följer en kort sammanfattning av den samhällsekonomiska utveckling som propositionens beräkningar vilar på (huvudscenariot). Propositionens tabeller beskriver perioden 2021–2025 medan propositionstexten har tyngdpunkten på utvecklingen 2022 och 2023 (kapitel 3 *Den makroekonomiska utvecklingen*).

I propositionen beskrivs hur ett högt inflationstryck har försämrat utsikterna för världsekonomin. I synnerhet i euroområdet väntas tillväxten dämpas, till flöjd av störningarna på energimarknaderna. År 2023 beräknas BNP falla, såväl i euroområdet som i Sverige. Både 2023 och 2024 råder lågkonjunktur i Sverige.

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens beräkningar

Procentuell förändring om inte annat anges; värden enligt "Vårpropositionen 2022" inom parentes (publicerad 19 april 2022).

	2021	2022	2023	2024	2025
BNP ¹	4,9 (4,7)	2,6 (3,1)	-0,2 (1,8)	2,0 (1,6)	3,4 (1,9)
Arbetade timmar ¹	2,3 (2,3)	2,2 (2,3)	0,6 (1,5)	0,8 (0,3)	2,0 (0,6)
Arbetslöshet ²	8,8 (8,8)	7,4 (7,6)	7,7 (7,0)	7,5 (7,0)	7,2 (7,0)
BNP-gap ³	-0,6 (-0,9)	0,2 (0,3)	-1,7 (0,3)	-1,5 (0,0)	0,0 (0,0)
Timlöner ⁴	2,6 (2,7)	2,7 (2,6)	3,6 (3,1)	3,5 (3,1)	3,5 (3,1)
KPIF, årsgenomsnitt	2,4 (2,4)	7,9 (4,6)	5,2 (1,8)	2,0 (2,0)	2,0 (2,0)
KPI, årsgenomsnitt	2,2 (2,2)	8,6 (4,8)	8,3 (2,5)	3,0 (2,7)	2,5 (2,4)
Prisbasbelopp, tusen kronor	47,6 (47,6)	48,3 (48,3)	52,5 (50,9)	57,3 (52,1)	59,0 (53,5)
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	-0,1 (-0,2)	0,6 (-0,5)	0,2 (0,7)	0,4 (0,8)	1,4 (1,4)
Strukturellt sparande i off. sektor ⁵	0,5 (-0,2)	0,4 (-0,4)	0,7 (0,5)	1,2 (0,9)	1,8 (1,5)
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	36,3 (36,7)	31,8 (33,5)	29,4 (30,7)	28,6 (28,9)	26,2 (26,4)

¹Kalenderkorrigerat. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.

⁴Konjunkturlönestatistiken (Medlingsinstitutet). ⁵Procentandel av BNP.

Källor: Budgetpropositionen för 2023 (Prop. 2022/2023:1) samt 2022 års ekonomiska vårproposition (Prop. 2021/22:100).

Sammanfattande punkter

- BNP nästa år blir lägre än i år. BNP-gapet – skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP – blir därmed negativt 2023. Trots att BNP-tillväxten återkommer 2024 består det låga resursutnyttjandet; lågkonjunktur kvarstår alltså även 2024. År 2025 blir BNP-tillväxten högre än den potentiella och konjunkturen stärkts således. BNP-gapet inte bara minskar detta år; det beräknas bli "noll", vilket illustrerar att lågkonjunkturen då upphör.
- Skillnaden i BNP-tillväxt mellan åren 2022 och 2023 beräknas bli minus 2,8 procent. Trots detta, samt att BNP till och med minskar 2023, antas

arbetsmarknaden mattas av endast måttligt. Bedömningen är att antalet arbetade timmar stiger 2023 samt att sysselsättningsgraden dämpas ytterst lite mellan 2022 och 2023. Ökningen i arbetslöshet blir därmed svag, från 7,4 procent 2022 till 7,7 procent 2023.

- KPIF-inflationen blir också nästa år hög (5,2 procent), ändock lägre än i år. Även KPI-inflationen beräknas sjunka 2023, men effekten av ett högre ränteläge påverkar 2023 med full kraft varför nedgången i KPI-inflationen blir betydligt mindre än nedgången för KPIF-inflationen. KPIF-inflationen antas 2024 vara 2,0 procent men även detta år trycker högre räntor upp KPI-inflationen, som beräknas till 3,0 procent.
- Den offentliga sektorns finanser förblir mycket starka. Såväl det finansiella som det strukturella sparandet i offentlig sektor är positivt samtliga prognosår. Den konsoliderade bruttoskulden beräknas mellan 2022 och 2025 sjunka med knappa 6 procentenheter av BNP.
- Den nya Riksbankslagen (som snart ska beslutas om i riksdagen en andra gång) träder i kraft den 1 januari 2023. Lagen ställer krav på Riksbankens egna kapital. Detta måste återställas 2023, efter värdeminskningar för Riksbankens innehav av obligationer i år, genom ett kapitaltillskott från staten. Detta kommer att belasta finansiellt sparande i staten och offentlig sektor. Sannolikt kommer det att behandlas i en ändringsbudget nästa år. Storleken på kapitaltillskottet kommer bero på Riksbankens resultat för 2022. En övre gräns för tillskottet beräknas i nuläget till 0,6 procentenheter av BNP. Detta kapitaltillskott omnämns dock ej i budgetpropositionen.

Revideringar

Jämfört med de beräkningar som låg till grund för 2022 års ekonomiska vårproposition syns ovanligt stora revideringar på flera områden. Dessa sticker knappast ut jämfört med andra bedömares revideringar (inklusive SKR) under det senaste halvåret. Framförallt är det den senaste tidens höga inflation samt högre räntor som ligger bakom de försämrade ekonomiska utsikterna.

BNP-tillväxten är nedreviderad med 0,5 procentenheter och 2,0 procentenheter 2022 respektive 2023. Timtillväxten är nedreviderad med 0,1 procentenheter och 0,9 procentenheter 2022 respektive 2023.

Inflationen är kraftigt uppreviderad. KPIF- och KPI-inflationen är uppreviderad med 3,3 respektive 3,8 procentenheter i år samt 3,4 respektive 5,8 procentenheter 2023. Riksbankens styrränta är uppreviderad med drygt 2 procentenheter helåret 2023; långa svenska obligationsräntor är uppreviderade med mer än en procentenhet detta år. Timlöneökningen enligt KL-statistiken är uppreviderad med 0,1 procentenhet och 0,5 procentenheter 2022 respektive 2023 (samt 0,4 procentenheter per år 2024 och 2025).

Det strukturella sparandet i termer av BNP-andelar är uppreviderat 2021–2023. Det finansiella sparandet i termer av BNP-andelar är uppreviderat 2021 och 2022 men nedreviderat 2023. Den konsoliderade bruttoskuldens andel av BNP är nedreviderad samtliga år. Slutåret 2025 ligger skuldkvoten mycket nära beräkningen i vårpropositionen.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Mikaela Bolin tfn 08-452 71 64, Anders Brunstedt tfn 08-452 78 19, Adrian Ekström tfn 08-452 73 58 och Patrik Jonasson tfn 08-452 73 62, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

I den skatteunderlagsprognos som regeringen presenterar ökar skatteunderlaget med 25,2 procent på fem år, något lägre än SKR:s prognos från oktober. Skatteunderlagsprognosen från regeringen visar samma utveckling i närtid (2022–2023), vad som skiljer sig är när återhämtningen tar vid efter lågkonjunkturen samt hur skatteförslag i budgetpropositionen påverkar skatteunderlaget. SKR prognosticerar en lägre lönesummatillväxt främst 2023 men större inkomster av övriga poster, och sammantaget en något större uppgång för skatteunderlaget (till 2025), jämfört med regeringen. Regeringens prognos på skatteunderlaget är uppreviderad jämfört med 2022 års vårproposition. Det bedöms nu sammantaget bli 2,3 procentenheter högre. Lönesumman är uppreviderad med runt 2,4 procentenheter i bidragstermer samtidigt som övriga poster är något nedreviderade. Tidigare beslutade reglerändringar gällande åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet medför att den faktiska utvecklingen av kommunsektorns skatteunderlag ökar mer än det underliggande för 2023. Regeringens förslag i denna budgetproposition motverkar detta till stor del. Förslagen avser höjd milersättning för avdrag för resor till och från arbetsplatsen med egen bil eller förmånsbil.

Tabell 2. Skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2021–2025
Regeringen, nov	5,0	5,1	4,0	3,5	5,4	25,2
Underliggande	5,3	5,1	3,9	3,5	5,4	
SKR, okt	5,3	5,2	4,0	4,5	4,1	25,4
Underliggande	5,6	5,7	3,1	4,5	3,1	

Källor: Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner.

Frågor om Skatteunderlaget besvaras av Patrik Jonasson tfn 08-452 73 62, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Förändringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning, kommuner

I regeringens budgetproposition utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner återfinns tabell 2.8 på sid 26, där förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämning jämförs med anvisat belopp i BP2022 **för samtliga år.**

Nedanstående tabeller utgår, liksom tidigare års cirkulär om budgetpropositionen, från föreslagna ramar i BP2022 **för respektive år.** I tabellerna redovisas endast förändringar som gjorts i BP 2023 jämfört med i de tidigare aviserade anslagsramarna.

I samband med vår skatteunderlagsprognos den 15 december kommer uppdateringsfiler till modellen skatter och bidrag och prognosunderlag att finnas tillgängliga. Vi kommer också att uppdatera våra specifikationer över vissa statsbidrag så snart som möjligt.

Tabell 3. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	2022	2023	2024	2025
Totalt enligt BP 2022 cirkulär 21:51	107 272	103 059	106 241	106 247
Förstärkning generella statsbidrag		4 200	4 200	4 200
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Nationella minoritetsspråk inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (utg.omr. 16 avsnitt 3.7.5)		1,5	1,5	1,5
Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna (utg.omr. 9 avsnitt 6.6.7)		145	321	321
Vägar till hållbara vattentjänster (utg.omr. 20 avsnitt 3.26)		45	5	5
Tidigare beslutade och förändringar av tidigare aviserade regleringar				
Skolor med konfessionell inriktning (utg.omr. 16 avsnitt 3.6.5)		7	14	14
Utökad undervisningstid flyttas fram (utg.omr 16 avsnitt 3.7.1)		-225	-675	
Skolkostnadsutredningens förslag genomförs inte		-60	-60	-60
Stärkt rätt till assistans (utg.omr. 9 avsnitt 6.6.4)				-196
Förstärkning föräldraskapsstöd (utg.omr.9 avsnitt 6.5)		-200	-200	-200
Grundläggande behörighet yrkesprogram				117
Gemensamt skolval (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)				-86
Förstärkning av likvärdighetsbidraget, kvar i anslaget				-15,0
Övriga ekonomiska regleringar				
Skatteavtalet Sverige Danmark		-98	-98	-98
Ändrade skatteregler		1 154	1 154	1 154
Tillkännagivande riksdagen, äldreomsorg				-2 730
Restpost anslaget		2	-5	34
Totalt enligt detta cirkulär	107 272	108 031	110 899	108 709

Källa: Budgetpropositionen för 2023.

Tabell 4. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Kronor per invånare

	2022	2023	2024	2025
Totalt enligt BP 2022 cirkulär 21:51	10 272	9 812	10 060	10 008
Förstärkning generella statsbidrag		400	398	396
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Nationella minoritetsspråk inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (utg.omr. 16 avsnitt 3.7.5)		0,1	0,1	0,1
Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna (utg.omr. 9 avsnitt 6.6.7)		14	30	30
Vägar till hållbara vattentjänster (utg.omr. 20 avsnitt 3.26)		4	0,5	0,5
Tidigare beslutade och förändringar av tidigare aviserade regleringar				
Skolor med konfessionell inriktning (utg.omr. 16 avsnitt 3.6.5)		1	1	1
Utökad undervisningstid flyttas fram (utg.omr 16 avsnitt 3.7.1)		-21	-64	
Skolkostnadsutredningens förslag genomförs inte		-6	-6	-6
Stärkt rätt till assistans (utg.omr. 9 avsnitt 6.6.4)				-18
Förstärkning föräldraskapsstöd (utg.omr.9 avsnitt 6.5)		-19	-19	-19
Grundläggande behörighet yrkesprogram				11
Gemensamt skolval (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)				-8
Förstärkning av likvärdighetsbidraget, kvar i anslaget				-1,4
Övriga ekonomiska regleringar				
Skatteavtalet Sverige Danmark		-9	-9	-9
Ändrade skatteregler		110	109	109
Tillkännagivande riksdagen, äldreomsorg				-257
Restpost anslaget		0	0	3
Totalt enligt detta cirkulär	10 272	10 285	10 501	10 240

Källa: Budgetpropositionen för 2023.

Regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen samt förändringar av tidigare aviserade regleringar

Regeringen har få beskrivningar av regleringarna enligt finansieringsprincipen eller förändringar av tidigare aviserade regleringar utan har endast hänvisningar till texter i olika utgiftsområden.

Nedan har SKR försökt beskriva flertalet poster.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

Nationella minoritetsspråk inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (utgiftsområde 16, avsnitt 3.7.5)

Regeringen föreslår att 1,5 miljoner kronor flyttas till anslaget för att möjliggöra för eventuellt kommande förslag om nationella minoritetsspråk.

Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna (utgiftsområde 9, avsnitt 6.6.7)

Regeringen föreslår att anslaget för skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna fördelas till anslaget för kommunalekonomisk utjämning, Sveriges domstolar samt rättsliga biträden (utgiftsområde 1). För 2023 ökas anslaget för kommunalekonomisk utjämning med 145 miljoner kronor och från 2024 med ytterligare 176 miljoner kronor.

Vägar till hållbara vattentjänster (utgiftsområde 20, avsnitt 3.26)

I propositionen Vägar till hållbara vattentjänster föreslår regeringen att kommunerna ska få en ökad flexibilitet i bedömningen av behovet av en allmän vattentjänst. Detta för att bland annat underlätta bostadsbyggande på landsbygden. Anslaget föreslås vara 45 miljoner kronor 2023 och 5 miljoner kronor från och med 2024.

Skolor med konfessionell inriktning (utgiftsområde 16, avsnitt 3.6.5)

För att korrigera ett tidigare beslut föreslår regeringen att medel för utökad åtagande för kommunerna i egenskap av godkännande- och tillsynsmyndighet avseende fristående förskolor och vissa fristående fritidshem med konfessionell inriktning överförs 7 miljoner kronor 2023 och ytterligare 7 miljoner kronor 2024.

Utökad undervisningstid flyttas fram (utgiftsområde 16, avsnitt 3.7.1)

I statens budget för 2022 avsattes medel för en utökad undervisningstid. Reformen är framflyttad ett år och regeringen föreslår att medlen flyttas fram. Anslaget minskas till 0 miljoner kronor 2023. År 2024 uppgår anslaget till 225 miljoner kronor. Från och med 2025 uppgår anslaget till 900 miljoner kronor.

Skolkostnadsutredning genomförs inte

I BP2018 avsattes medel för Skolkostnadsutredningens förslag om hur öppen redovisning av kostnader och intäkter på skolenhetsnivå kan införas. Eftersom förslaget inte genomförts minskas anslaget med 60 miljoner kronor från och med 2023.

Stärkt rätt till assistans (utgiftsområde 9, avsnitt 6.6.4)

I BP2022 bedömdes att rätten till personlig assistans behöver stärkas och att kontinuiteten ska öka. Förslagen innebär ett minskat åtagande för kommunerna och anslaget minskas med 196 miljoner kronor 2023 och ytterligare 196 miljoner kronor 2024 och 2025.

Förstärkning föräldraskapsstöd (utgiftsområde 9, avsnitt 6.5)

Regeringen föreslår att medel för föräldraskapsstöd som en del i det brottsförebyggande arbetet flyttas till utgiftsområde 9 för att säkerställa medlens

användning och möjliggöra uppföljning av utvecklingen. 200 miljoner kronor omfördelas 2023 och framåt från anslaget för kommunalekonomisk utjämning.

Grundläggande behörighet yrkesprogram

För att öka intresset för yrkesprogrammen har regeringen föreslagit att alla elever som väljer ett yrkesprogram ska vara garanterade att kunna läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet om de vill. Som en följd av att yrkesprogrammets omfattning ökar aviserade regeringen i BP2022 att 59 miljoner kronor ska tillföras kommunerna med början 2024 för att därefter stegvis öka. För 2025 ökas anslaget med ytterligare 117 miljoner kronor.

Gemensamt skolval (utgiftsområde 16, avsnitt 4.6.1)

Regeringen anser att skolvalet behöver utvecklas och bli mer rättvist för alla elever och avser att föreslå att ett gemensamt skolvalssystem med förändrade urvalsgrunder ska införas. Urvalssystemet ska omfatta både kommunala och fristående skolor. Kommunernas anslag föreslogs i BP2022 minska med 86 miljoner kronor år 2024 och i årets budgetproposition minska anslaget med ytterligare 86 miljoner 2025.

Tillkännagivande riksdagen, äldreomsorg

Riksdagen har efter förslag i betänkandet Vissa ändringar i statens budget 2021 – Stöd till äldreomsorgen med anledning av coronaviruset beslutat att öka anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet inom utgiftsområde 9 under 2021–2023. I syfte att under 2024 fördela samma belopp som riksdagen beslutat om, men via det generella statsbidraget, beräknade regeringen i BP 2022 att kommunernas anslag för kommunalekonomisk utjämning ökas med 2,7 miljarder kronor 2024. Beloppet avser endast 2024 och därför minskas anslaget med 2,7 miljarder kronor 2025.

Övriga ekonomiska regleringar

Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark

I skatteavtalet mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bostättningslandet. För 2023 föreslås en minskning av anslaget med 98 miljoner kronor för kommunerna.

Ändrade skatteregler avseende reseavdrag

Regeringen avser att föreslå förändringar i det nuvarande reseavdraget som minskar de kommunala skatteintäkterna med 1,7 miljarder kronor. Regeringen avser därutöver att även lämna förslag om justerade avdrag för tjäns-

teresor och hemresor som minskar de kommunala skatteintäkterna med ytterligare 0,1 miljarder kronor. Anslaget ökas till följd av detta med 1 200 miljoner kronor för kommunerna från och med 2023.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Generella statsbidrag och kompensation för riskskatten

De generella statsbidragen ökar i regeringens Budgetproposition för 2023 med 4,2 miljarder kronor för kommunerna. Samtidigt är riskskatten kvar för kommunal samverkan genom Kommuninvest och den kompensation på 210 miljoner kronor som tillföll kommunerna är inkluderade i det generella tillskottet på 4,2 miljarder.

För kommunsektorn är det viktigast att notera att vare sig den tidigare regeringen eller den nuvarande har levererat på tillkännagivande från riksdagen som gav regeringen i uppdrag att senast den 1 oktober 2022 komma med ett förslag som undantar kommunal finansiell samverkan genom Kommuninvest från riskskatten från 1 januari 2023.

Frågor om generella statsbidrag och kompensation för riskskatten kan ställas till Åsa Högberg, tfn 08-452 73 63, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn och utbildning

Skola och utbildning

Nedanstående insatser avser riktade statsbidrag som huvudmännen kan söka. Medel för vissa insatser tillförs även Statens skolverk. Dessa medel används i stor utsträckning till utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet men även till den administrativa hanteringen av de riktade statsbidragen. Förutom att kunna söka riktade statsbidrag tillförs kommunerna även medel i enlighet med finansieringsprincipen. Sådana förändringar återfinns under rubriken Kommunalekonomisk utjämning.

SKR är positiv till regeringens fortsatta arbete med att förenkla statsbidragen inom skolväsendet i syfte att minska huvudmännens administrativa börda och antalet riktade statsbidrag. Samtidigt föreslås i denna budgetproposition ett antal nya och omfattande statsbidrag som innebär en detaljstyrning av verksamheterna. Detta ser vi som särskilt olämpligt när kommunsektorn står inför stora ekonomiska utmaningar de närmaste åren. SKR anser att de medel som avsätts för de riktade statsbidragen skulle göra större reell nytta för kommuner, skolor och barn och elever om de i stället tillförs det generella statsbidraget. Då hade kommunerna istället

haft möjlighet att genomföra de insatser som är mest lämpliga utifrån den enskilda kommunens förutsättningar och behov.

Förutom att kunna söka riktade statsbidrag tillförs kommunerna även medel i enlighet med finansieringsprincipen. Sådana förändringar återfinns under rubriken Kommunalekonomisk utjämning.

Lovskola i lägre årskurser

Det befintliga statsbidraget för lovskola utökas för att även omfatta elever i lägre årskurser. Statsbidraget föreslås utökas med 100 miljoner kronor för 2023.

SKR anser att det är positivt att insatser görs så tidigt som möjligt samtidigt behöver alla reformer som ökar behovet av lärare genomföras i samklang med att fler lärare utbildas. Denna utökning verkar enbart avse 2023 och SKR vill betona vikten av att huvudmännen ges mer långsiktiga förutsättningar när det gäller statsbidrag.

Ökad tillgång till speciallärare

För att fler elever ska kunna nå målen för utbildningen föreslås satsningar för att öka tillgången till speciallärare. Enligt regeringen stärker detta rektors möjlighet att inrätta särskilda undervisningsgrupper och förbättra tillgången till specialpedagogiska insatser. För 2023 föreslås att statsbidraget uppgår till 600 miljoner kronor. För 2024 aviseras 900 miljoner kronor och för 2025 aviseras 1 000 miljoner kronor.

SKR är positiv till ökade resurser för specialpedagogiska insatser som kan medföra att fler elever ska kunna nå målen för utbildningen. SKR är dock tveksamma till en starkare detaljstyrning specifikt mot att öka antalet särskilda undervisningsgrupper. Formen för de specialpedagogiska insatserna bör beslutas lokalt. SKR anser även att alla reformer som ökar behovet av lärare behöver genomföras i samklang med att fler lärare utbildas.

Läsllyftet

Barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling har en avgörande betydelse för deras lärande i alla skolans ämnen och pandemin har påverkat många barns och elevers lärande negativt. Regeringen föreslår därför en utvidgning och förlängning av Läsllyftet. För 2023 föreslås 5 miljoner kronor och för 2024 aviseras 30 miljoner kronor och för 2025 aviseras 18 miljoner kronor.

SKR ser positivt på att insatser görs för att motverka pandemins negativa effekter och ser att Läsllyftet är en insats som kan bidra till att utveckla barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling.

Spetsutbildningar

För att alla elever ska ges förutsättningar att nå sin fulla potential i skolan, även särskilt begåvade och högpresterande elever, tillförs medel för att stimulera tillkomsten av och kvaliteten i spetsutbildningar. Regeringen förbereder även en permanentning och utökning av de pågående försöksverksamheterna med spetsutbildningar inom grundskolan och gymnasieskolan. För 2023 föreslås 25 miljoner och från och med 2024 aviseras 50 miljoner kronor årligen.

SKR anser att det är positivt att kommunerna tillförs medel för att utveckla försöksverksamheten med spetsutbildningar så att särskilt begåvade och högpresterande elever ges bättre förutsättningar att nå så långt som möjligt i sitt lärande. SKR vill dock betona vikten av att även små kommuner ges förutsättningar att kunna erbjuda spetsutbildningar.

Sociala team

Möjligheten att inrätta så kallade sociala team införs. Enligt regeringen kan dessa team bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och förbättra samverkan mellan skolan och socialtjänsten. För 2023 föreslås 75 miljoner kronor och för 2024–2025 aviseras 250 miljoner kronor årligen.

SKR ser positivt på ökad samverkan mellan skola och socialtjänst och inrättande av sociala team kan vara ett sätt att organisera arbetet som passar i vissa kommuner.

Akut- och jourskolor

Det blir även möjligt att inrätta så kallade akut- och jourskolor på flera platser i landet. Det innebär att elever som till exempel stör ordningen eller bidrar till en otrygg miljö för andra elever ska kunna flyttas till dessa skolor. Regeringens syfte med detta är att värna andra elevers trygghet och studiero. För 2023 föreslås 50 miljoner och från och med 2024 aviseras 100 miljoner kronor årligen.

Vidareutbildning för förskolelärare och lärare

Med kompetenta och kunniga förskollärare och lärare anser regeringen att förutsättningarna ökar för en verksamhet av hög kvalitet och med hög måluppfyllelse. För 2023 föreslås 50 miljoner kronor och för 2024–2025 aviseras 50 miljoner kronor årligen.

Ökad tillgång på läromedel

En ökning av bland annat tillgången till läromedel föreslås. Enligt regeringen gynnar läromedel av hög kvalitet som är framtagna i enlighet med läroplanerna både undervisningens kvalitet och minskar lärarnas arbetsbörda. För 2023 föreslås 685 miljoner kronor och från och med 2024 aviseras 555 miljoner kronor årligen.

Det framgår inte av budgetpropositionen vad som menas med läromedel av hög kvalitet.

Lärarlönelyftet och likvärdighetsbidraget

Notera att den aviserade flytten i Budgetpropositionen för 2022 av medel från lärarlönelyftet till likvärdighetsbidraget inte kommer att genomföras. Anledningen till detta är att regeringen vill avvakta den översyn av statsbidragen som regeringen avser att genomföra.

Frågor om Barn och utbildning besvaras av Annika Hellewell tfn 08-452 73 94, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Vuxenutbildning

Regeringen anser att ett statligt stöd till kommunerna för vuxenutbildning är fortsatt nödvändigt för att kunna möta behoven på arbetsmarknaden och för att stärka integrationen av utrikes födda. Regeringen föreslår därför att 270 miljoner kronor tillförs yrkesvux inom komvux för 2023. Det totala beräknade anslaget är 3 994 miljoner kronor.

SKR anser att det är positivt att regeringen ser att det statliga stödet till kommunerna för yrkesvux är fortsatt nödvändigt. Dock ser vi att budgetförslaget för statligt stöd till vuxenutbildning omfattar en sänkning med 1,1 miljard om man jämför budget för 2022 med budgetförslaget för 2023. Till 2024 ser vi en ytterligare sänkning med 411 miljoner kronor. Detta kan vara olyckligt inför en eventuell lågkonjunktur som medför fler studerande inom komvux och yrkesvux vilket leder till ökade kostnader.

Frågor om vuxenutbildning till Tobias Fannkvist tfn 08-452 74 17, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Mottagande av asylsökande och nyanlända

Mottagande av kvotflyktingar minskar

Sveriges mottagande av kvotflyktingar ska minska från 5 000 personer per år till 900 personer per år under mandatperioden. Det innebär ett lägre mottagande i kommunen enligt bosättningslagen och motsvarande minskade intäkter enligt förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Läns- och kommunal för mottagande enligt bosättningslagen 2023 är ännu inte beslutade av regeringen respektive länsstyrelser.

Boendeuppdrag för skyddsbehövande från Ukraina

Det är regeringen som beslutar hur många personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet som Migrationsverket får anvisa kommuner att anordna boende för. Något sådant beslut är ännu inte fattat avseende 2023 och budgetpropositionen ger heller ingen information i frågan.

Tillfälligt statsbidrag till kommuner med högt flyktingmottagande

I statens budget för 2022 beslutades att det tillfälliga statsbidraget till kommuner som har tagit emot många nyanlända i relation till antalet invånare skulle förlängas och omfatta 200 miljoner kronor för vardera åren 2022, 2023 och 2024. Budgetpropositionen för 2023 innehåller inga förändringar gällande detta statsbidrag. För 2022 fördelades 200 miljoner kronor till 58 kommuner. Regeringen har ännu inte lämnat besked om hur statsbidraget ska fördelas för 2023.

Frågor om mottagande av asylsökande och nyanlända besvaras av Karin Perols, tfn 08-452 76 82, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Socialtjänstfrågor

Kvinnofrid

Inom området kvinnofrid, där mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och våld, samt prostitution och människohandel ingår aviseras i huvudsak tre nyheter.

Kommunerna kompenseras för reformen, Ett fönster av möjligheter, med 145 miljoner kronor för 2023, samt 321 miljoner kronor för år 2023 och 2024.

Överläggning mellan Regeringskansliet och SKR har inte skett. Reformen genomförs därmed inte i enlighet med finansieringsprincipen. SKR:s beräkningar visar att föreslagen ersättning för reformen täcker mindre än 20 procent av beräknade kostnader för kommunerna.

Regeringen tillför 50 miljoner kronor årligen för att förstärka det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det är inte specificerat hur medlen ska fördelas.

Regeringen stärker det våldsförebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor med 40 miljoner kronor för år 2023 och 2024. Medlen betalas ut genom statsbidrag och fördelas av Jämställdhetsmyndigheten (förordning 2022:722). Målgrupp är kommuner, regioner och ideella organisationer.

Frågor om aviserade budgetsatsningar om kvinnofrid besvaras av Renée Andersson tfn 08-452 71 24, avdelningen för vård och omsorg.

Funktionshinderomsorg

Schablonersättningen för personlig assistans ökar med 1,5 procent till 324,50 kronor per timme.

Satsningen på personligt ombud fortsätter. Anslaget föreslås fortsätta med en finansiering på 30 miljoner kronor per år 2023–2025.

SKR anser att höjningen av schablonen är för låg. En uppräkningslinje med kollektivavtalade löneökningar och allmänna kostnadsökningar i samhället behöver ligga till grund för höjning av schablonersättningen. SKR uppmanar därför regeringen att se över schablonersättningen för 2023 samt skapa en långsiktigt hållbar finansieringsmodell.

Frågor om funktionshinderomsorgen besvaras av Anna Thomsson tfn 08-08-452 75 82, eller Ulrika Lifvakt 08-452 74 54, avdelningen för vård och omsorg.

Barn och unga

Beslutet om subventionering av placering av barn- och unga på SIS förlängs och omfattar 484 miljoner kronor 2023 samt 532 miljoner kronor 2024.

En satsning på förstärkt föräldraskapsstöd görs vilket innebär en utökning med 200 miljoner kronor från nuvarande nivå år 2023 till 2025.

10 miljoner satsas 2023 på att stärka socialtjänstens arbete mot ungas brottslighet. För 2024 satsas ytterligare 10 miljoner kronor.

Frågor om barn och unga besvaras av Solveig Freby tfn 08-452 70 52, avdelningen för vård och omsorg.

Hemlöshet

Den förra regeringen beslutade i Budgetpropositionen för 2022 om en nationell hemlöshetsstrategi 2022–2026. För ändamålet avsattes 40 miljoner kronor per år, varav 30 miljoner kronor per år i ett statligt bidrag som kommunerna kan ansöka om hos Socialstyrelsen för att stärka arbetet med att motverka hemlöshet enligt modellen Bostad först. Det är en evidensbaserad metod för att hjälpa personer med en sammansatt social problematik ut ur en långvarig hemlöshet. Regeringen föreslår nu att detta stöd ska öka med 40 miljoner kronor per år 2023–2025.

SKR ser positivt på en utökad satsning på modellen Bostad först, och samverkar med Socialstyrelsen i uppdraget.

Frågor om hemlöshet besvaras av Ove Ledin tfn 08-452 77 66, avdelningen för vård och omsorg.

Äldreomsorg

En satsning görs på att motverka ensamhet inom äldreomsorgen, 50 miljoner per år 2023–2025 samt en satsning att motverka ensamhet hos äldre som ej har insatser, 145 miljoner kronor 2023, 100 miljoner kronor 2024 och 2025. Medel till både kommuner och regioner.

En utredning för att se över språkkrav i svenska för personal inom äldreomsorg ska tillsättas.

Äldreomsorgslyftet bibehålls på samma nivå som 2022, 1,7 miljarder kronor. Regeringen aviserar även att det är sista året som medel för Äldreomsorgslyftet är beslutat för.

De 3,9 miljarder kronor som idag är riktade för att öka antalet sjuksköterskor och minska timanställningar blir år 2024 generella medel, varav 2,7 miljarder till kommunerna och 1,2 till regionerna som ett engångsbelopp. Efter 2024 försvinner dessa medel även som generellt.

Frågor om äldreomsorg besvaras av Greger Bengtsson, tfn 08-452 75 19, avdelningen för vård och omsorg.

Ekonomiskt bistånd

I budgeten förslås att en bidragsreform ska genomföras som gör det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete och egen försörjning. Bland annat genom införandet av ett bidragstak som gör att den som kan arbeta aldrig sammantaget kan få högre inkomster från bidrag än genom eget arbete.

Det tillfälliga tillägget i bostadsbidraget för barnfamiljer föreslås förlängas till och med juni 2023, med 520 miljoner kronor som bakgrund till beslutet framförs att den försämrade ekonomiska situation som barnhushåll med låga inkomster har fått på grund av ökade levnadsomkostnader inte ser ut att förändras efter årsskiftet.

Ekonomiska förändringar utöver budget för området är att regeringen har fattat beslut om riksnormen för 2023, samtliga delposter i riksnormen räknas upp med 8,6 procent för år 2023.

Beloppen för respektive utgiftspost fastställs i förordningen om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937) och publiceras därefter på Socialstyrelsens hemsida.

SKR anser att det är positivt med en förstärkning i bostadsbidraget till barnfamiljer men SKR menar att dessa tillfälliga höjningar indikerar ett behov av en permanent högre nivå.

Riksnormen höjs med 8,6 procent för att möta de ökade kostnaderna för hushållen. Detta innebär en ökad kostnad för landets kommuner. Vi ser också en risk för ökat antal hushåll som kommer att behöva ekonomiskt bistånd beroende på sammantaget ökade kostnadsnivåer och utmaningarna i ekonomin i stort som gör att arbetslösheten riskerar att öka. Det skulle bryta den positiva utvecklingen med minskade kostnader och hushåll med ekonomiskt bistånd.

Utöver den bidragsreform som regeringen nämner har en utredning tillsatts (Öka drivkrafter och möjligheter till arbete i försörjningsstödet och bryta långvarigt biståndsmottagande) där det bland ingår att analysera ekonomiska drivkrafter till arbete inom försörjningsstödet.

Frågor besvaras av Ulrica Runemar tfn 08-452 73 17, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Folkhälsa

Fysisk aktivitet på recept

Insatser för att stödja användandet och följsamheten till fysisk aktivitet på recept gör det möjligt att nå grupper som löper särskilt stor risk att drabbas av psykisk och fysisk ohälsa kopplade till fysisk inaktivitet. Anslaget ökas med 50 miljoner kronor 2023 för arbete med fysisk aktivitet på recept. För 2024 beräknas 75 miljoner kronor och för 2025 och framåt beräknas 100 miljoner kronor per år för samma ändamål.

Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Primärvården ska ha goda möjligheter att arbeta främjande, förebyggande och proaktivt. Regeringen betonar behovet av en mer sammanhållen barn- och ungdomshälsovård som genomför fler förebyggande och hälsofrämjande insatser. Regeringen föreslår 50 miljoner kronor 2023 och beräknar 100 miljoner kronor 2024 samt 200 miljoner kronor årligen från och med 2025 för att genomföra särskilda insatser med fokus på att öka samhällets kontaktyta i förhållande till yngre barn och deras familjer i områden med socioekonomiska utmaningar. Samverkan mellan barnavårdscentraler (BVC), tandvård, socialtjänst och förskola betonas tillsammans med en vidareutveckling av det förebyggande arbete för barn och unga genom exempelvis hembesöksprogram inom BVC.

Frågor om Folkhälsa besvaras av Jesper Ekberg tfn 08-452 70 00, avdelningen för vård och omsorg.

Arbetsmarknad

Regeringen betonar att arbetslinjen ska återupprättas och att de har beredskap att vidta fler åtgärder under mandatperioden om läget på arbetsmarknaden försämras. Regeringen bedömer att det finns utrymme för effektiviseringar av arbetsmarknadspolitiken. Prioritering av kostnadseffektiva och arbetsplatsnära insatser bedöms göra att anslaget för arbetsmarknadspolitiska program och insatser kan minskas 2023. I anslutning av flera anslagsposter påtalas att medlen får användas för statliga medfinansiering av projekt med stöd av socialfondsprogrammet respektive regionalfondsprogrammet.

Regeringen avser att återkomma med förslag om att lättnader i arbetslöshetsförsäkringen motsvarande de som har införts under pandemin ska gälla även framåt. De tillfälliga lättnaderna i arbetsvillkor och karensvillkor för arbetslöshetsförsäkringen förlängs till och med december 2023, och vissa möjligheter finns för förlängning även efter det.

För området arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd sker en minskning med 4,7 miljarder kronor till 38,4 miljarder 2023. Samtidigt görs en minskning av kostnaderna för arbetsmarknadspolitiska stöd och insatser med 2,2 miljarder kronor till en nivå på 6,9 miljarder för 2023. Därefter ökar anslaget igen följande år.

Regeringen föreslår en ökning av anslaget nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar med 2,5 miljarder kronor.

Det omställnings- och kompetensstöd som inrättats för att möjliggöra tjänstledighet för studier under ett år ökar med 925 miljoner kronor 2023 och med ytterligare 2,2 miljarder året därpå.

SKR noterar att regeringen i många sammanhang lyft fram kärvare ekonomiska tider. SKR har farhågor om att föreslagna förändringar inom arbetsmarknadspolitiken inte är tillräckliga för att möta en kraftigt stigande arbetslöshet. Regeringen behöver därför ha beredskap att föreslå åtgärder redan i vårändringsbudgeten. Arbetsförmedlingens lokala närvaro och samarbetet med kommunerna behöver utvecklas vilket inte omnämns i budgeten.

Bibehållna tillfälliga regler för arbetslöshetsersättningen kan bidra till att färre individer har behov av ekonomiskt bistånd.

Gällande de möjligheter som regeringen betonar när det gäller att använda socialfonden och regionalfonden kopplat till den nationella arbetsmarknadspolitiken utgår SKR ifrån att detta inte innebär att fonderna ska finansiera den ordinarie nationella politiken utan fortsatt ska genomföras i samspel och samarbete med regionala och lokala aktörer.

Det är viktigt att det finns tillräckliga resurser för aktivitetsstöd som möjliggör att individer kan delta i olika insatser och program. En uppskalning av nystartsjobb förutsätter också att arbetsgivarna är beredda att stå för en del av finansieringen. Det är positivt att omställnings- och kompetensstödet kommit på plats och kan skalas upp kommande år.

Frågor om Arbetsmarknad och arbetsliv besvaras av Oscar Svensson tfn 08-452 77 53, avdelningen för utbildning och arbete.

Digitalisering

Digital förvaltning

Regeringen bedömer att Sverige inte kommer att nå det övergripande målet för digitaliseringspolitiken och konstaterar även att Sverige placerar sig efter de ledande länderna rörande den offentliga sektorns digitalisering. Propositionen lyfter också fram de övergripande samhällsbehoven av e-legitimering, underskrifter, säker informationsdelning och ökat rättsligt stöd. Budgeten innehåller dock inga större justeringar från tidigare prognoser, utan följer det som tidigare har aviserats. Att notera är att Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, i sitt budgetunderlag har sammanställt myndigheternas finansiella behov 2023–25 och påvisat behov för ytterligare 950 miljoner kronor utöver de medel som nu har presenterats. Det ökade anslaget för Digital förvaltning 2023 är 20 miljoner men har ej preciserats i skälmen, men av föregående års prognos motsvarar ökningen de aktiviteter som ryms inom ”En gemensam digital ingång till Europa” (SDG).

Informationssäkerhet

Ett nytt område som träffar flera myndigheter är ”Ny struktur civilt försvar – sektorsansvariga myndigheter” där de digitala frågorna finns inkluderade. PTS tilldelas 7,5 miljoner kronor för koordinerande uppgifter i detta, men medel har också tillförts DIGG för samma område motsvarande 3,5 miljoner kronor. Att notera är den utredning som föregick detta område också föreslog ”reglering av kommuner och regioners beredskap” i tidplanen.

Propositionen föreslår också stärkta anslag för informations- och cybersäkerhet där 15 miljoner kronor avsätts för MSB. Även IMY får en ökad rambudget på 48 miljoner kronor vilket också indikerar det ökade fokuset på informationssäkerhet.

Frågor om grundläggande digital infrastruktur besvaras av Torbjörn Karlsson tfn 08-452 70 70, avdelningen för ledningsstöd.

Infrastruktur, trafik och regional utveckling

Elstöd

Regeringen har aviserat ett tillfälligt högkostnadsskydd för elpriser som de avser ska komma att beröra även kommuner och regioner. Ersättningen är en åtgärd i ett led av de kraftigt ökade elpriserna och aviseras inte påverka finanspolitiken och statsbudgeten då det bygger på kapacitetsavgifter som betalas åter till konsumenterna och finns således inte med i budgetpropositionen.

De höga elpriserna har drabbat kommuner och regioner hårt och kommer fortsätta göra det under en överskådlig framtid. Ett högkostnadsskydd är

därför välkommet för att hjälpa dem hantera den tuffa ekonomiska situation de står inför. Frågan är av stort intresse och bevakas därför vidare av SKR. Avsaknaden av mer detaljerad information kring stödet gör att ytterligare kommentarer kring stödet får vänta.

Frågor om högkostnadsskydd besvaras av Helena Kylin tfn 08-452 77 91, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Kollektivtrafik

Regeringen föreslår att transportområdet tilldelas ytterligare 300 miljoner kronor 2023, varav 100 miljoner kronor omfördelas inom anslagen för 2023. Omfördelning föreslås av medel som tidigare har avsatts för att genomföra ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafik. Anslaget beräknas öka med 200 miljoner kronor från och med 2024.

De 100 miljoner som hade aviserats för 2023 var avsedda att kunna sökas av de regionala kollektivtrafikmyndigheterna för utveckling och anpassning av befintliga biljettsystem och biljettstrukturer. SKR ser positivt på åtgärder som bidrar i arbetet med att utveckla biljettsystemen och stimulera till ett ökat kollektivt resande. Det är därför beklagligt att de medel som tidigare aviserats nu försvinner.

Frågor om kollektivtrafik besvaras av Sara Rhudin tfn 08-452 75 44, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Kommunikation

Vägunderhållet föreslås ökas med 1 000 miljoner kronor. Det är delvis en omprioritering där 750 miljoner kronor flyttas från järnvägsunderhållet till vägunderhåll. Omfördelningen anges inte drabba järnvägsunderhållet då Trafikverket kan omsätta dessa medel i järnvägsunderhåll först flera år framåt i tiden. Därutöver avsätter regeringen alltså ytterligare 250 miljoner kronor.

SKR anser att det är positivt att regeringen höjer anslaget till underhållsåtgärder på väg. Att vårda och effektivare nyttja den befintliga infrastrukturen är samhällsekonomiskt effektivt och viktigt inte minst ur klimat- och miljöhänseende. Det är dock viktigt att bevaka att de pengar som nu fördelas från järnvägsunderhållet kompenseras kommande år när Trafikverket har kapacitet att använda dem.

Frågor om väg- och järnvägsinfrastruktur besvaras av Christoffer von Bothmer, tfn 08-452 76 47 och Selda Taner tfn 08-452 78 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Flyg

För att säkra samhällsviktiga flygtransporter utifrån erfarenheter från pandemin och det aktuella säkerhetspolitiska läget finns det behov av att bättre tillgodose samhällsviktig luftfart, bl.a. för hälso- och sjukvård, ambulansflyg, räddningstjänst, brandflyg, kustbevakningsflyg och totalförsvaret. Regeringen föreslår en varaktigt utökad ram på 60,5 miljoner kronor per år för att bibehålla den nuvarande nivån av systemet med beredskapsflygplatser.

SKR påtalade i december 2020 för dåvarande regeringen behovet av att utöka antalet beredskapsflygplatser i och med pandemin och sjukvårdens behov och ökade ambulansflygtransporter och de senaste två åren har ett antal temporära beredskapsflygplatser funnits. SKR anser att den utökade ramen är positiv, men ser samtidigt att de behov av statligt stöd till de ökande driftkostnaderna som kommuner och regioner har för de regionala flygplatserna inte finns med i budgeten. Det innebär att kommuner och regioner även fortsättningsvis får ta ett orimligt högt ansvar för flyginfrastrukturen i Sverige som är av nationellt intresse.

Frågor om flyg besvaras av Ulrika Nordenfjäll tfn 08-452 71 42, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Bredband

Regeringen satsar 600 miljoner kronor för stöd till bredbandsutbyggnad under år 2023. Det innebär att det sammantaget finns 1,3 miljarder kronor för bredbandsutbyggnad inom ramen för det statliga bredbandsstödet som Post- och telestyrelsen (PTS) ansvarar för: 600 miljoner i utökad anslag, 600 miljoner kronor från EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GPJ) samt 100 miljoner kronor från tidigare beslut.

SKR välkomnar satsningen men menar att det krävs en förändrad stödmodell för att garantera en geografisk spridning av medlen och ett tydligare uppdrag till PTS om att utjämna skillnader. Detta är också väsentligt för målpuppfyllelsen inom landsbygdspolitiken.

Frågor om Bredband besvaras av Emma Ström, tfn 08-452 76 67, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Folkbildning

Regeringen minskar det statliga bidraget till folkbildning med 492 miljoner för 2023. Detta är en minskning som aviserades i Budgetpropositionen för 2022 och beror på att finansieringen av tillfälliga ökningarna av studieplatser under pandemin avslutas.

Samtidigt konstateras att folkbildningen har fått ökad aktualitet i samband med Rysslands invasion av Ukraina. Regeringen föreslår därför att den pågående insatsen, svenska från dag ett, förlängs med 30 miljoner kronor, vilket är halva den summa som tidigare anvisats.

SKR anser att det varit otydligt hur länge staten avsett att betala för de extra studieplatserna vid folkhögskolorna. Villkoren för hur tidigare och framtida finansiering ska delas mellan statlig och regional nivå behöver förtydligas.

SKR ser positivt på att folkbildningen involveras i mottagandet av flyktingar från Ukraina.

Frågor om Folkbildning besvaras av Erik Peurell tfn 08-452 73 04, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Kulturskola och folkbibliotek

Regeringen minskar det statliga utvecklingsbidraget till kommunal kulturskola från 200 miljoner kronor till 100 miljoner kronor. Stödet Stärkta bibliotek halveras från 150 miljoner kronor till 75 miljoner. Neddragningarna aviserades i Budgetpropositionen för 2022.

SKR anser att statens brist på långsiktighet i stödet till kommunal kulturverksamhet är problematisk. Kommunernas möjligheter att planera sin verksamhet försvåras avsevärt när projektmedel först införs och sedan dras undan. Problemen med riktade statsbidrag är väl kända sedan tidigare.

Frågor om bidrag till kulturskola och folkbibliotek besvaras av Erik Peurell tfn 08-452 73 04, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Landsbygdspolitiska insatser

Satsningarna på landsbygd i regeringens budget fokuserar framför allt på vägunderhåll, laddstolpar och sänkt dieselskatt.

SKR har länge framhållit att landsbygdspolitiken så långt som möjligt bör integreras med den regionala utvecklingspolitiken. Samtliga regioner har sedan 1 jan 2019 ett likalydande ansvar för den regionala utvecklingen i länen. Av budgetpropositionen framgår att regionerna och Gotlands kommun liksom statliga myndigheter har viktiga roller i genomförandet av båda dessa politikområden.

SKR hade gärna sett tydligare skrivningar som framhåller att regionerna har huvudansvar för det regionala utvecklingsarbetet. Ansvarsfördelningen mellan länsstyrelserna och regionerna måste särskilt tydliggöras. Utgångspunkten för arbetet är de regionala utvecklingsstrategierna.

För att främja utvecklingen i landsbygderna föreslås framför allt satsningar för att öka tillgängligheten; utökad budget för vägunderhåll och laddstolpar liksom sänkt dieselskatt.

Regeringen föreslår i budgeten fortsatt sänkt skatt på diesel som används inom bland annat jord- och skogsbruk samt vattenbruksverksamhet, till och med december 2023, skatten på denna diesel blir då noll kronor.

Regeringen vill behålla och förstärka reseavdraget. Det innebär dels att det nuvarande reseavdraget behålls, dels en höjning av avdragsbeloppen för att bättre spegla de faktiska kostnaderna för resor.

Regeringen utökar satsningen för stöd till publika laddstationer för lätta fordon, laddstationer för tunga fordon samt tankinfrastruktur för vätgas till tunga transporter till totalt 1,09 miljarder kronor för 2023.

Frågor om Landsbygdspolitiska insatser besvaras av Ellinor Ivarsson tfn 08-452 78 44, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Idrottspolitik

I budgeten avsätter regeringen 300 miljoner kronor per år för att förebygga och bryta ofrivillig ensamhet. Satsningen innehåller flera delar varav 25 miljoner under 2023 och 50 miljoner under 2024 samt 2025 går till idrottsrörelsens och pensionärsorganisationernas arbete med idrott för äldre.

SKR gör bedömningen att tidigare idrottspolitiska satsningar nu delas mellan olika delar av civilsamhället.

Regeringen föreslår att medel tillförs för idrottsverksamhet i utsatta områden, särskilt för barn och unga. Regeringen menar att det kan stärka idrottsrörelsens närvaro i sådana områden och ge boende en mer aktiv och meningsfull vardag. Utöver de hälsovinster och den sociala gemenskap föreningsidrotten ger för den enskilde bedömer regeringen att idrotten i sig fyller en viktig funktion i arbetet med att främja integration och i det brottsförebyggande arbetet. Förslaget är 100 miljoner kronor under tre år.

SKR noterar att detta är ytterligare ett exempel på satsningar som bland annat relaterar till att verka brottsförebyggande.

Frågor om Idrottspolitik kan ställas till Nils-Olof Zethrin, tfn 08-452 79 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Fritidskort – folkhälsa, fritid, idrott, ungdomspolitik

För att värna barns och ungas tillgång till idrotts- och föreningslivet avser regeringen införa ett fritidskort. Särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll ska med fritidskortet få utökade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Regeringen föreslår att 50 miljoner kronor avsätts under 2023 för att ta fram nödvändig infrastruktur för införandet av ett fritidskort

till barn och unga. Under 2024 beräknas 731 miljoner kronor för att införa reformen med fritidskort och fr.o.m. 2025 beräknas årligen 792 miljoner kronor för samma ändamål. Fritidskortet finns budgeterat inom området Hälsovård, sjukvård och social omsorg men nämns också i budgeten kopplat till den nationella idrottspolitiken samt ungdomspolitiken.

Förslaget om ett fritidskort kan bedömas få konsekvenser för kommunal idrotts- och ungdomspolitik då det kan samspela med andra kommunala och statliga stödformer till civilsamhällesorganisationer.

Frågor om idrott och fritid kan ställas till Nils-Olof Zethrin, tfn 08-452 79 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Energi

Insatser för fossilfri elproduktion

Anslaget bibehålls, på en något lägre nivå 21 miljoner kronor och avser information, utredning, utvärdering och samordning för att underlätta utvecklingen av fossilfri elproduktion. Anslaget får även användas för utgifter för stöd till länsstyrelser, kommuner och regioner samt föreningar för samordnings- och informationsinsatser. Anslaget får användas för studier av miljöeffekter för att underlätta samexistens med övriga samhällsintressen.

Laddinfrastruktur

Ökas med 400 miljoner kronor till knappt 1,1 miljarder kronor. Det omfattar investeringar i publika stationer för snabbaddning av elfordon för ökad tillgänglighet, redundans och kapacitetshöjning längs större vägar, stöd till publik laddning på allmän platsmark och infrastruktur för elektrifiering av tunga transporter genom statiskstationär laddning eller tankning samt för utbyggnad av infrastrukturen för ellastbilar i regionala nätverk och sammanhängande stråk mellan Sveriges större städer.

Frågor om Energi besvaras av Andreas Hagnell tfn 08-452 7866, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljö

Vattentjänster

I syfte att finansiera propositionen Vägar till hållbara vattentjänster minskas anslaget till HAV med 45 miljoner kronor 2023. Regeringen bedömer att förslagen i propositionen innebär en ökad kostnad för de ca 70 kommuner som ännu inte har en vattentjänstplan samt en viss ökad kostnad för övriga kommuner som behöver uppdatera sina va-planer så att de följer kravet i lagen om allmänna vattentjänster. Förslagen bedöms innebära en ökad

kostnad för kommunerna med 45 miljoner kronor för år 2023 och därefter med 5 miljoner kronor per år för nödvändiga uppdateringar.

SKR har inte haft några överläggningar med Regeringskansliet i enlighet med finansieringsprincipen.

Begränsad klimatpåverkan

Regeringen föreslår att anslaget för Klimatinvesteringar (Klimatklivet) förstärks med 300 miljoner kronor 2023. För laddinfrastruktur på lokal och regional nivå är ökningen 400 miljoner kronor 2023. Förstärkningar för laddinfrastruktur görs även 2024 och 2025.

Klimatanpassning

Regeringen föreslår 140 miljoner kronor till Klimatanpassning för 2023, 2024 respektive 2024, vilket är samma nivå som statens budget i december 2021. Anslaget får användas för statsbidrag inom dessa områden samt även användas för de administrativa utgifter som insatserna medför.

Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv föreslås ett anslag på 115 miljoner kronor för 2023, 2024 resp. 2025. Det är en årlig minskning med 100 miljoner kronor enligt statens budget i december 2021.

Förorenade områden

Regeringen föreslår 1 miljard kronor för sanering och återställning av förorenade områden för 2023, 2024 och 2025 vilket är cirka 80 miljoner kronor lägre än budgeten för 2022.

Frågor om Miljö besvaras av Andreas Hagnell tfn 08-452 78 66, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Civilt försvar och krisberedskap

För att stärka kommunernas och regionernas arbete med civilt försvar ökas anslaget med 100 miljoner kronor från 2023.

Den ökning av ersättningen till kommuner och regioner är endast en liten del av vad MSB äskade till regeringen i det s.k. 10 maj-underlaget för civilt försvar. I princip innebär ökningen att det tillägg för civilt försvar som kommuner och regioner fick i vårandringsbudgeten bara förlängs. Då fördelades medlen så att 80 miljoner kronor gick till kommunerna och 20 miljoner kronor gick till regionerna.

Regeringen anser att regionernas arbete med civilt försvar ska intensifieras och anslaget ökas därför med 100 miljoner kronor 2023. För 2024 beräknas anslaget öka med 130 miljoner kronor och för 2025 och framåt beräknas anslaget öka med 150 miljoner kronor per år.

Anslaget föreslås öka 2023 med 100 miljoner kronor för att stärka det civila försvaret i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. Anslaget beräknas öka med ytterligare 200 miljoner kronor från 2024 och framåt för samma ändamål.

De ökade medlen till regionerna för civilt försvar i hälso- och sjukvården är på en avsevärt lägre nivå än vad MSB hemställde om i 10 maj-underlaget om behov i det civila försvaret.

Satsningen på civilt försvar för kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst är den första helt nya satsningen avseende civilt försvar. Satsningen kan möjliggöra att ett arbete med civilt försvar kan börja komma igång.

Frågor om Försvar och samhällets krisberedskap besvaras av Markus Planmo tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Avtalsrörelsen 2023 berör drygt 2,2 miljoner arbetstagare inom privat och statlig sektor. Även om bedömningen är att Sverige kommer befinna sig i en lågkonjunktur 2023, väntas det ekonomiska läget ändå vara något bättre än när avtalen tecknades hösten 2020. Timlöneökningstakten för 2023 bedöms bli 3,6 procent, vilket är ungefär en procentenhet högre än 2021 och 2022. På grund av den höga inflationen väntas dock reallöneökningarna bli negativa under 2023 (-4,9 procent), såväl som under 2022 (-5,8 procent). För 2024 och 2025 prognosticeras timlöneökningarna bli 3,5 procent, ungefär samma nivå som 2023.

Notera att timlöneökningstakten även inkluderar löneökningar som sker utöver löneöversynen samt påverkas av förändringar i personalstrukturen. Den är därmed inte direkt jämförbar med de avtalade löneökningarna.

Frågor om lönebildning besvaras av Lena Schaller tfn 08-452 75 63, och Pia Murphy tfn 08-452 75 08, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad och arbetsliv

Regeringen föreslår 45 miljoner i ökade medel till Arbetsförmedlingen för att möjliggöra flera praktikplatser. Regeringen ser även behov av matchningstjänster och mer arbetsmarknadsutbildning för att förkorta arbetslöshetstider och motverka långtidsarbetslöshet, vilket ska finansieras med effektiviseringar. I takt med konjunkturutvecklingen är dock regeringen beredd att vid behov vidta ytterligare åtgärder på arbetsmarknadsområdet under mandatperioden om läget på arbetsmarknaden försämras.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38 och Åsa Karlsson tfn 08-452 78 25, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Regeringens bedömning är att det kommer att ta tid innan situationen inom hälso- och sjukvården helt har normaliserats och vårdköerna kortats och att det under 2023 fortfarande kommer att finnas försäkrade som fått sjukperioden förlängd på grund av att nödvändiga insatser från hälso- och sjukvården eller arbetsgivaren har behövt skjutas upp av covid-19-relaterade skäl. Undantaget från bedömningen av arbetsförmågan mot normalt förekommande arbete vid uppskjuten vård föreslås därför fortsätta gälla till och med den 31 december 2023. Förslaget innebär alltså att bedömningen av arbetsförmågan mot normalt förekommande arbete efter dag 180 och dag 365 i sjukperioden ska skjutas upp om den försäkrades vård eller rehabilitering har försenats på grund av effekter av sjukdomen covid-19 och övervägande skäl talar för att han eller hon kan förväntas återgå i sitt vanliga arbete i samma omfattning som före sjukfallet när vården eller rehabiliteringen har slutförts.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Marie Ståhl tfn 08-452 79 72, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Eftersom inkomstpensionerna följsamhetsindexeras, till skillnad mot garantipensionen som prisindexeras, förväntas pensionärens ekonomiska standard utvecklas svagare än hos befolkningen i stort. De delar i det allmänna pensionssystemet som prisindexeras, framför allt garantipensionen men också bostadstillägget, ökar kraftigt enligt budgeten för 2023 och 2024.

Från 2023 höjs den så kallade riktåldern i ett första steg från 65 år till 66 år vilket innebär att garantipension, bostadstillägg (för pensionärer), äldreförsörjningsstöd och inkomstpensionstillägg tidigast utbetalas från 66 år från 2023.

Antalet pensionärer med garantipension har minskat varje år sedan förmånen infördes 2003 som följd av att nytillkomna pensionärer har inkomstgrundad pension i högre utsträckning än äldre pensionärer. I december 2021 var antalet kvinnor med garantipension ca 527 000 och antalet män var ca 162 000.

Regeringens inriktning är att ta fram reformer på hur pensionärens ekonomi kan stärkas, bland annat genom sänkt skatt på pensioner. Regeringen kommer att bjuda in samtliga partier till blocköverskridande samtal om pensionerna och hur pensionärernas ekonomi kan stärkas.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Niklas Gillhög tfn 08-452 70 78, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmiljö

Kompetensutveckling och kompetensutveckling inom hälso- och sjukvård

Regeringen avsätter 3,2 miljarder kronor under 2023 och cirka 1,2 miljarder kronor för 2024 och 2025 för att stödja regioner och kommuner i deras arbete med kompetensutveckling och kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården. Det handlar om att attrahera och behålla kompetens som krävs trygga anställningar, en god arbetsmiljö och möjlighet till utveckling i arbetet.

Frågor om Arbetsmiljö besvaras av Gunnar Sundqvist tfn 08-452 71 08, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Integration i arbetslivet

Regeringen aviserar ett skifte i migrationspolitiken där den vill dra ned på asylinvandringen och inte vara mer generös i synen på asyl än vad som följer av förpliktelser enligt EU-rätt eller internationella avtal. Regeringen kommer att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå en modell för successiv kvalificering till svenska välfärdsförmåner, vilket kan uppnås genom exempelvis arbete.

Regeringen vill värna och förbättra reglerna för den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen samt utländska forskare och doktorander. Regeringen vill ha en översyn av regelverket kring arbetskraftstillstånd och uppehållstillstånd för arbetskraftsinvandrare, men anser att en utgångspunkt ska vara att arbetstillstånd huvudsakligen ges för jobb där lönenivån motsvarar medianlönen, men där regeringen ska kunna besluta om undantag i form av lägre lönekrav för enskilda yrkesgrupper där det råder arbetskraftsbrist. Regeringen ska även kunna föreskriva att vissa yrkesgrupper, där personliga assistenter nämns specifikt, ska undantas från möjligheten att beviljas arbetstillstånd.

För att Migrationsverket ska kunna korta sina handläggningstider för prövning och mottagande, inklusive prövningen av tillståndsärenden som till exempel arbetsmarknadsärenden föreslås ett ökat anslag om 535 miljoner kronor 2023 och 270 miljoner kronor 2024.

Frågor om Integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet

Regeringen har beslutat att avsätta 40 miljoner kronor årligen för att stärka det våldsförebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Pengarna betalas ut genom ett nytt statsbidrag för förebyggande arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck, och prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Bidraget ska fördelas enligt förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete, efter ansökan till Jämställdhetsmyndigheten. Målgruppen är kommuner, regioner och ideella organisationer. Medlen får fördelas som fleråriga bidrag.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Charlotta Undén tfn 08-452 71 62, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Gymnasieskola och yrkesutbildning

Regionalt yrkesvux

Regeringen anser att ett omfattande statligt stöd till kommunerna är fortsatt nödvändigt för att kunna möta behoven på arbetsmarknaden och för att stärka integrationen av utrikes födda. Enligt regeringen har inte minst satsningen på kombinationsutbildningar, som innebär att yrkesutbildning kombineras med sfi eller svenska som andraspråk, möjliggjort att fler utrikes födda kan få en sammanhållen språk- och yrkesutbildning som leder till arbete. Regeringen föreslår därför en fortsatt satsning på regionalt yrkesvux inom komvux. 270 miljoner kronor tillförs för detta 2023.

Yrkeshögskolan

Yrkeshögskolan har enligt regeringen en viktig roll när det gäller att möta de fortsatta stora kompetensbehoven i hela Sverige, möjliggöra omställning och främja matchningen på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår därför att 43 miljoner kronor tillförs yrkeshögskolan för 2023 och bedömer att samma belopp bör tillföras årligen. Anslaget blir högst 9,7 miljarder kronor 2024–2030.

Äldreomsorgslyftet

Statsbidraget för äldreomsorgsomsorgslyftet bibehålls på samma nivå, dvs. 1,7 miljarder kronor under 2023 som enligt regeringen är sista året i satsningen.

Undersköterska blir skyddad yrkestitel

Anslaget ökas 2023 med 10 miljoner kronor till följd av reformen om skyddad yrkestitel för undersköterska. Anslaget beräknas att öka med ytterligare 2 miljoner kronor från 2024 för samma ändamål.

Språkkrav i äldreomsorgen

Regeringen avser att utreda och ta fram förslag på hur ett språkkrav för personal i äldreomsorgen skulle kunna genomföras och vilka insatser som kan hjälpa äldreomsorgspersonal att snabbare nå språkkravet.

Frågor om Gymnasieskola och yrkesutbildning besvaras av Katarina Storm Åsell tfn 08-452 75 95, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Högre utbildning

Särskilda medel till sjukhusfysikerutbildningen

Regeringen föreslår en särskild satsning på sjukhusfysikerutbildningen. Syftet är att öka lärosätenas möjligheter att säkerställa regionernas medverkan i utbildningen. Satsningen omfattar 3 miljoner kronor 2023 och därefter 6 miljoner kronor årligen 2024 och 2025.

Ökade medel klinisk utbildning och forskning

Regeringen föreslår en ökning av anslaget *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning*. Syftet är att förstärka ALF-avtalet¹ vars inriktning är att främja samarbetet kring utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Anslagshöjningen omfattar också en förstärkning av TUA-avtalet² – samarbetet kring grundutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården.

Anslaget föreslås öka med cirka 6,9 miljoner år 2023, 7,1 miljoner kronor 2024 och 7,2 miljoner kronor 2025.

Frågor om Högre utbildning besvaras av Anna Aspeheim tfn 08-452 73 48, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER

Sektionen för ekonomisk analys

Fredrik Holst

Jonathan Fransson

¹ ALF-avtalet slöts 2014 mellan staten och de sju landstingen i Stockholm, Uppsala, Östergötland, Skåne, Västra Götaland, Örebro och Västerbotten

² TUA-avtalet slöts 2004 mellan staten, Västra Götalandsregionen och Västerbottens läns landsting.